

SIDE

Eesti raudtee- ja posti-telegraafi-telefoni-teenijate kutseorganisatsioonide häälkandja

Tellimise hinnad :		Ilmub üks kord kuus	Kuulutuste hinnad :	
Aastas postiga Mk.	180.—	Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, ladudes, raudtee- ja posti-telegraafi-teenijate kutseorganisatsioonide ja nende osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimise kohtil. Toimetus ja talitus : Tallinnas, Tehnika t. 16. Telefon Balti keskj. 201.	1/1 lehekülj	Mk. 3000.—
" postita "	150.—		1/2 lehekülge	" 1500.—
1/2 " postiga "	100.—		1/4 " "	" 750.—
1/2 " postita "	85.—		1/8 " "	" 400.—
Üksiknumber "	20.—		Tekstis 50% kallim.	

Nr. 3

Märts 1925 a.

II. aastakäik

Katsete tegemine kahtlaste tulemustega.

Viimasel ajal on õieti sageli kirjutusi selle kohta ilmunud, kuidas postiametkonda, sarnasel kujul, nagu ta praegu on, likvideerida, ja tema funktsioone maakonnavalitsusele üle anda. (vaata Maaomavalitsus nr. 11 1924. a. nr. 2 ja 4—1925. a., „Vaba Maa“ nr. 54 k. a.), kuidas raudtee lähedal olevaid postiasutusi sulguda ja nende tegevust raudteejaamadega liituda j. n. e

Kui neid haavasid lähemalt vaadata, siis peab tahes ehk tahtmata tunnistama, et need kavad liiga kerge käega ja asjatundmatute isikute poolt kokku seatud on.

Nagu kuulda, olla nende kavade kokkuseadja endine kommunistide juures teeniv suurus, kes nüüd väikese ametnikuna postipeavalitsuses teenib.

Millise seisukorda jääks postivalitsuse likvideerimise puhul ja tema funktsioonide üleandmisel maakonnavalitsustele postiasjandus?

Lehitsedes maailma postiasjandusse puutuvat kirjandust, peab tähendama, et sarnast korda üheski välisriigis veel ei ole. Post on igal pool riigi käes.

Millised peaksid siis selle postiametkonna lõhkumise motiivid olema?

Selle kohta kirjutab „Maaomavalitsus“ nr. 4—25. a., et praegune postiasjandust korraldav süsteem liiga kulukaks minna; omavalitsus saada sellega hoopis odavamalt hakkama: lao kõik vallasekretäri peale ja see on vallamajas kohustatud postiasjandust toimetama ja ööpäeva jooksul alati telefoni ühendust andma. Kuidas jääks aga telegraafiga, sellest ei räägi ka-

va kokkuseadja sõnagi. Ta teab, et seda küsimust kavas ette nähtud korra juures täiesti võimata on lahendada, ning hiilib targu vaikides sellest mööda.

On ju kõigil teada, et vallasekretärid praegu nende peal lasuvate ametkohuste täitmisega üle koormatud on, kuidas suudaksid nad siis veel postiasjandust ja telefoni teenistust enese peale võtta? Siis tuleks kuidagi abid võtta — kaks, kolm ehk rohkemgi. Praegu on postiametkonnas terve rida asutusi, millistes kõigest üks inimene — kontoriülem — teeb. Tähendab, ametkond on püüdnud äärmist kokkuhoidu saavutada, mida omavalitsus iialgi ei saa. On ju teada, et postiametkonna teenijate palgad omavalitsuse teenijate palkadest palju madalamad on.

Edasi. Postipeavalitsuse likvideerimisega tekiksid ellu iga maakonnavalitsuse juures osakonnad, milliste läbi postiasjandust aetakse ja korraldatakse, järeldus oleks see, et praeguse ühe postivalitsuse asemel oleks 11. Ei usu, et siin suudetakse teenijate suhtes mingit kokkuhoidu saavutada, asjast enesest rääkimata, mis ilmingimata halvenema saab.

Uue kava järgi teostab lähemat järelevalet posti-telegraafi-telefoni asutuste järgi maakonnavalitsus oma side ja liikumise osakonna juhataja kaudu, kes ka ühtlasi teedeministeriumi esitaja koha peal oleks.

Ei ole suudetud mõttekehvusega vist enam kaugemale absurduseni minna: mõtelge ise, maakonnavalitsuse ametnik on teedeministeriumi esitaja maakonnavalitsuse juures, s. o. iseenese revident.

Nagu näha, on viimasel ajal asunud juba nende kavatsuste ihe osa täitmisele: nimelt postiasutuste likvideerimisele raudteeäärsetes alevites ja postiagentuuride avamisele raudteejaamades. Esimese katse ohvriks langes kauaaegne Voldi aleviku postkontor, mis lähemal ajal sulutakse ja agentuurina raudteejaama üle viiakse. Kui publikum arvab, et sellega mingit kokkuhoidu riik saavutab, siis eksitakse. Voldi kontor töötab ülejäägiga ja ihe teenijaga, on hulk abonente, millede üleviimine jaama suure summa kulusid nõuab, pealegi peab postiametkond raudteevalitsusele ihe teenija palga maksma. Mis ära jääb, on ruumide iür. Kuid postiasjandus halveneb aga mitmekordselt, ja peaasi, postkontor sulutakse alevikus, s. o. inimeste hulgas, ning avatakse agentuur jaamas, kus elanikke vähe.

Sarnaste mõtetu katsete tegemine on ka postiametkonna teenijate hulgas rahulolematust ja pahameelt tekitanud, mille tõttu teenijate Kutseühisuse Keskjuhatus protestikirjaga postivalitsuse ülema ees esines, tähendades, et neid katseid ka nõukogude Venes tehti, kuid tagajärjed olid kurvad.

Täiesti otstarbetu oleks meil neid katseid korrata.

Postivalitsusel tuleks kindlaid samme astuda oma teenijate vastu, kes ametkonda lõhuvad, ning selle juures nii riigi kui rahva huvisid ignoreerivad. Sarnased isikud ei peaks leidma kohta Eesti vabariigi teenistuses.

Pokser.

Veel raudteevalitsuste ühendamisest.

Pärnu-Tallinna raudtee teenijate ühingu poolt Riigikogu rühmadele ja ministerruukimisses 18. jaan. s. a. saadetud kirja peale esitas Keskühingu juhatus 15. II. s. a. teedeministrile, teedeministriumi eelarve komisjonile, kõigile Riigikogu rühmadele ja Pärnu-Tallinna raudtee teenijate ühingule järgmise seletuse:

Meie raudteevalitsuste ühendamine, mis teadupärast, et võtta kavatsatud ametnikkude koosseisude kokkutõmbe sihil, on esile kutsunud kahe raudtee teenijaskonna vahel pikema väeluse, mis kuni Riigikoguni viidud. Kuna see väelus iseenesest aga ka kujukat materjali pakub meie rahvaesitusele — Riigikogule, eriti tema eelarve komisjonile, siis leiab Raudteelaste Keskühingu juhatus asja igakülgeks valgustamiseks tarviliseks ses suhtes veel kord sõna võtta.

Mäletavasti, saatsid Pärnu k. r. raudtee valitsuse ametnikud möödunud aasta sügisel Riigikogule ja Vabariigi Valitsusele pikema märgukirja, paludes Vabariigi Valitsust raudteevalitsuste ühendamisest loobuda. Toovat see ühendamine kasu asemel ainult kahju ja selle tagajärjed ei pakuvat midagi reaalsemat. Ühtlasi sellega ei olevat ka kohte, kus vallandamisele kuuluvad ametnikud teenistust leiaks. Kitsaropuline raudtee, iseseisvana, oskavat ka oma majanduslikku asjaajamist paremini korraldada, kui siis, kui ta ühise valitse-

mise alla viidaks. Kirjas toodi ette ka mõned statistilised näited, mis kogu ulatuses ainult Pärnu-Tallinna raudtee valitsuse edasijäämise kasudest kõnelesid, kusjuures vastupididest andmetest lihtsalt vaigiti või neid moonutatult ette toodi.

Et raudteevalitsuste ühendamise kava juba poolehoidu oli leidnud ka Riigikogu ringkondades ja kõik riigiteenijate organisatsioonid — nende seas ka Raudteelaste Keskühing — meie asutuste asjaajamise lihtsustamise otstarbel igasuguste paralleelasutuste likvideerimist oli nõutanud, siis ei võinud Raudteelaste Keskühing sarnast pärnulaste vastupidist nõudmist kahe paralleelasutuse edasipidamises mitte õigeks pidada, ning esitas oma kirjaga nr. 27 — 16. dets. m. a. sellekohase vastulause. Selles vastulauses olid esile toodud statistilised andmed, mis Pärnu raudtee ametnikkude eeltähendatud kirjas toodud väited täitsa ümber lükkasid. Pärnu raudteevalitsuse tegelasi, mõistagi, see Keskühingu vastulause ei rahuldanud ja juba 18. II. oli nende poolt teine kiri teele saadetud. Jälle andmed ja arvud — ikka selles sihis, et ainult Pärnu raudteel olla eeskujulik majapidamine jne. Keskühingu poolt esitatud andmed ei olevat õiged, koguni — pettus. Keskühingul puududa algmõiste füüsilikast tööjõu alal, olla siis andeksantav, et nad sarnaseid lapselikke näiteid toonud jne. Ühesõnaga — kogu

see kiri sisaldas teravusi, mis tema autoritele palju au ei paku. Samal ajal esinevad aga kirja autorid tõesti mitmete lapsikute ettepanekutega, milledest muuseas võiks nimetada tonnkilomeetrite võrdlust ametnikkude töödega, mille juures eeskujuks võetud vedu voorimehega, ehk nagu kujundab nende ettepanek: *riik ehitagu 500 kilomeetrit uut raudteed*, (!) siis olla kõik ametnikud teenistuskohfadega kindlustatud.

Ühe või teise väite ümberlökkamise sihis vaielda Pärnu raudtee ühingu Raudteelaste Keskühingu juhatus käesoleva kirjaga ei taha. Arvab, et teedeministeeriumil on seks tarvilist materjali küllalt, mis üht ehk teist ettetoodud andmestikku võrrelda jõuab. Raudteelaste Keskühing tahab rõhutada ainult seda, mida ta enne on toonitanud, et paralleelasutuse likvideerimine on tarviline, nii ei või siis ükski ühing, ükski borsekomitee, ega raudteevalitsus, või rida selle teenijaid seesugusele ettevõttele vastu töötada, mis riigile tulutoov.

Mis puutub ühise raudteevalitsuse tulvastesse juhtidesse, siis ei ole Keskühing selleks mingisuguseid samme astunud, et siin ühe või teise raudteevalitsuse tegelasi eesõigustada, või neid ühendatud

raudteevalitsuse kandidaatideks soovida, kuna ta arvab, et see teedeministeeriumi ülesanne on. Et üksikud tegelased meie laiaroopalise raudtee valitsuses kõik vastõmail kohtel ei ole, seda pole Keskühing eitunud; pole ka tõendada püüdnud, et lugu tõeliselt niisugune ei oleks. Samuti ei saa Keskühingu juhatus pooldada Pärnu raudteeteenijate ühingu arvamisi, et targemad ja oskajad jõud just Pärnu raudteevalitsuses oleksid. On vaja ainult mäletada möödunud aastal raudteelaste kongressi tegelaste kõnesid, kus väljendati, et kitsaroopalisel polla ei liikumise määrustikke, ei juhtnõore asjaajamise kohta, et kogu selle raudtee teenistus olevat ainult pimedas kobamine, siis võib järeldada, et ka Pärnu tee valitsuses pole kvalifitseeritud juhte, keda nii kiita võiks, nagu seda püüdnud Pärnu raudteeteenijate mingisugune ühing.

Jäägu uue raudteevalitsuse juhtide otustamine ministeeriumi hoolde, aga ärgu mingi neid soovitama üksikud teenijate rühmitused.

*

J ä r e l m ä r k u s : Vahepeal on Riigikogu Pärnu-Tallinna raudtee ühendamise tagasi lükanud ja sellega oleks siis ka see vaielus lõppenud.

Riigi raudteevalitsuse tegevus välisriikidega läbikäimise soodustamiseks.

Välismaade raudteedega ühendusse astumise arendamisega, mille sihiks reisijate багаashi ja kaupade vedude alal igasuguste kergenduste, soodustuste ja lihtsustamiste saavutamine, on raudteevalitsus läinud aasta kestel suurt edu saavutanud, mis veelgi suurem oleks olnud, kui mitte majanduslikud kitsikused seda halvanud poleks.

Saavutatud edust annab juba tõendust asjaolu, et läinud aasta jooksul raudteevalitsus osavõtma oli kutsutud 14 raudteetasjandust puutuvatest konverentsidest. 11. konverentsile said esitajad läkitatud, kuna kahele, Florentsias 28. IV.—8. V. äräpeetud järjekorralisele rahvusvahelisele raudteede otseühendustest kaupade ja reisijate veo alal üleskerkinud küsimuste lahendamise konverentsile ja Neapolis 11.—15. XI äräpeetud järjekorralisele iga-aastasele sõiduplaanide kokkukõlastamise konve-

rentsile, esitajad läkitamata jäid, ja ühest, Moskvas 28. XI—6. XII äräpeetud konverentsist, raudteevalitsuse esitajatena Läti raudteede esitajad osa võtsid neile antud volituste põhjal.

Enamjagu konverentsidest raudteevalitsuse osavõtul, nimelt arvu pooldest 7, said just äräpeetud meile lähemate riikide, nagu Vene, Läti, Leedu, Saksa, raudteede valitsuste esitajatega tähendatud riikidega otseühenduste küsimuste lahendamiseks ja edasiarendamiseks, kuna ülejääva arvu konverentsidel R. valitsuse esitajatel juba üleuroopalise tähtsusega raudtee asjandust puutuvatest küsimuste lahendamistest ja otsustamistest osa võtta tuli.

Tähendatud konverentside reaalistest saavutustest oleks laiaulatuslise tähtsusega 4.—21. II. 24. a. Leningradi konverentsil väljatöötatud S. S. S. R. — Eesti — Läti

raudteede otseühenduse kokkulepe, mis elu viidud läinud aasta 1. VI., mitmesuguste asjasse puutuvate määrustega ja 1.—29. VI.—24. a. Riia konverentsil väljatöötatud sama otseühenduse konventsioon, mis käesoleval aastal ratifitseeritakse ja mille reisijate- ja багаashiveo ja kaupade veo määrused sarnased Berni üleeuroopa samadele määrustele ja 28. IV.—2. V.—24. a. Riias ja 10.—15. IX. 24. Tallinna konverentsidel väljatöötatud Eesti-Läti-Leedu-Saksa raudteede otseühenduse kokkulepe arvete õiendamise määruste täiendamine, lunamaksu ja frankatuuri ja kiirkaubaveo sisseseadmine.

Eesti-Prantsuse-Inglise otseühenduse elluviimise alal on möödunud aasta kestel küll energilisi samme astunud, kahel konverentsil, 25. ja 26. VIII. Brüsselis ja 25. XI. Pariisis, isegi välisministeeriumi esitaja viibinud, kuid raudteevalitsusest araripumatudel põhjustel pole need senini veel

soovitavaid tagajärgi annud ja küsimust tuleb, võib olla, veel mitme konverentsi kaudu lahendada.

Möödunud aasta kestel on ka väljatöötatud 10.—15. IX. Tallinnas ja 22.—24. XI. Berliinis ärapeetud konverentsidel lepingu kava Eesti, Läti, Leedu ja Saksa Königsbergi (Pr.) raudteede valitsuste ja rahvusvahelise magamisvagunite seltsi vahel väikekauba saadetuste veo kohta, Magamisvagunite seltsi korraldusel, mis maksma hakkab käesoleval aastal.

Peale loetletude on veel leping Rootsi reisibürooga sõlmitud Eesti kupong-piletite müügi kohta.

Kõike kokku võttes peab tähendama, et vaatamata äärmiselt piiratud koosseisu peale, on suudetud paljugi ära teha välisriikidega läbikäimise hõlbustamises ning tehtud töö tagajärgedega täiesti rahul võib olla.

II Uleriikline raudteelaste kongress

Tallinnas, 25.—27. märtsini 1925. a.

Kongressi esimene päev 25. märtsil 1925. a.

I. istang.

Kongressil on esitatud järgmised kutseorganisatsioonid:

- 1) Wedurijuhtide kutseühing;
- 2) Rongiteenijate kutseühing;
- 3) Pärnu-Tallinna raudtee tee- ja ehitusosakonna kuuteenijate ja alaliste päevatöölise kutseühing;
- 4) Eesti raudteede teemeistrite ja hoonete ülevaatajate ametiühisus;
- 5) Liikumisosakonna jaamaametnikkude kutseühing;
- 6) Liikumisosakonna jaamateenijate kutseühing;
- 7) E. r. kontoriametnikkude kutseühing;
- 8) Raudteevalitsuste, nende osakondade ja jaoskondade ametnikkude kutseühing, ja
- 9) Raudtee elektritehnika alal teenijate kutseühing.

Nende kutseühingute liikmete arvu (1558) järel oleks kongressil saadikuid 63 (jägajaks on igas ühingus võetud 25). Peale selle kutseühingu juhatus — 8-liikmelises koosseisus, kes põhikirja § 18 järele kongressil hääleõigusline. Kokku 71 hääleõiguslist kongressist osavõtjat.

Seega on kongressi keskühingu § 17 põhjal otseühenduse võimeline.

I. KONGRESSI AVAMINE.

Kongressi esimese koosoleku avab keskühingu esimees hr. A. Pirn kell 10. Protokolleerib keskühingu sekretär A. Michelson.

Koosoleku avaja esineb tervituskõnega, soovides kongressile edu ja avaldades lootust, et tänavune kongressi tööde tagajärg viljarikkam oleks, kui eelmisel aastal.

Teedeministeeriumi esitajana tervitab kongressi saadikuid peainspektor hr. Sulg, soovides kongressile tagajärjekast töökäiku hr. teedeministri ja teedeministeeriumi nimel, ning rõhutades mõnede kongressi päevakorda võetud punktide eritähatsust.

Töö- ja hoolekandeministri ja ministeeriumi nimel esineb tervituskõnega hr. Sonin, avaldades täielist rahulolemist raudteelaste püsimaajäeva organiseerimistöö üle, mida töö- ja hoolekandeministeerium jälgib erilise heameelega, ja mis kindlustab Eesti kutseorganisatsioonide paremamat tulevikku, arvesse võttes pealegi veel asjaolu, et alles hilisematel aegadel nii mitmedki kutseorganisatsioonid, nende kõrvalekaldumistest tõttu oma otsekohestest ülesannetest, sulutud on.

Raudteevalitsuse nimel tervitab kongressi raudteeülevaataja ühingu puhul, kes riigi eelarvekomisjoni kutsutud, hr. Ligema.

Sotsiaaldemokraatliku tööliste partei ja Riigikogu sots.-dem. rühma nimel tervitab kongressi Riigikogu liige hr. L. Johanson, toonitades kutseorganisatsioonide määratumat tähtsust tööliste liikumises, samuti ka töölistesse puutuvast seaduseandluses. Ütleb muuseum järgmist: „Jälgides parlamentlike riikide seadusandlust, võib tähele panna, et rahvaesitajad sanktsioneerivad suuremal hulgal vaid neid seadusi, mis elu juba ise maksuma pannud ja mida kutseorganisatsioonid üles võtnud.“

Rahvusvabameelse partei ja selle Riigikogu rühma nimel kõneleb Riigikogu liige hr. Tamm, soovides kongressile „jõudu tööle.“

Riigi- ja omavalitsuseteenijate keskliidu ning posti-telegraafi-telefoni teenijate kutseorganisatsioonide nimel kõneleb hr. Laak, soovitades raudteelastele siduda kõvemaid sidemeid riigi- ja omavalitsuseteenijate keskliiduga, sest et ühine keskkoht kokkukõlastaks tööd, mille eesmärk ja tulemused ühised.

Ajalole „Postimehe“ nimel tervitab kongressi hr. Eichenbaum.

Pikema tervituskõnega esineb raudteevalituste ja nende osakondade ning jaoskondade ametnikkude nimel hr. Melencuk, pöördes koostöötajate poole sooviga ühemeelseks, rahulikuks tööks. Täheleb muuseum, et meie ülesanne ja eesmärk ei ole mitte üksnes tähiste püstitamine, vaid tuleb omal kindlasti käed külge panna tööle, mis meid senisest vaeselapse osast vabastaks. Kongress peab peegeldama meie soove ja ühtlasi ühendama meiega mitmekesiseid üksikuid tahtmisi — silmapaistvaks vajaduseks, sest ainult siis on loota nende täideminekut ja rahuldamist. Palub arvestada aga ka üldise riigi võimega, mis meil, suuremal hulgal, teada, — sest mõnigi kord on mõõdukus suurim saavutus. Usub, et kongress oma ühemeelsusega töö kergeks teeb, mille tagajärjel siis ka loodetav viljarikkus ei jää tulemata.

Vedurijuhtide kutseühingu nimel tervitab kongressi saadikuid hr. Niklas.

Rahvusvahelise raudteelaste-esperantistide ühingu (Internacia Asocio de la Esperantistaj Fervojistoj) nimel, kui selle ühingu kohalik esitaja, kõneleb hr. Pung, soovitades saadikutele „Esperantot“ ja näidates selle võidukäiku mitmel alal.

Samuti tervitab hr. Pung kongressi rahvusvahelise transporttöölise föderatsiooni nimel ja kannab ette järgmise kongressi nimel tulnud eestikeelse kirja:

Amsterdamis, 19. märtsil 1925.

Eesti Raudteelaste Kongressile,
Tallinnas.

AUSTATUD AMETIVENNAD!

I. T. F-i raudtee osakond, milles esitatud 30 raudteelaste ühingut, mitte ainult Euroopa maa-delt, vaid ka Kanaadast, Argentiinast, Palestiinast, Inglis- ja Hollandi Indiast (üldine seltsi-liikmete arv üle 1 miljoni) tervitab sellega sü-damest Eesti raudteelaste kongressi ja soovib kõige paremat töö kordaminekut.

Meie loodame, et kongressi põhjaks oleks Teie ühenduse kõvendamine, nõnda et temal oleks igal ajal võimalik raudteelaste huvide kaitseks üles astuda.

Samal ajal loodame meie ka, et kongress vas-tu võtab meie ettepaneku ja tarvilikuks peab omandada selle koha, mis seni veel I. T. F-is — kus kõik raudteelaste ühingud rahvusvaheliselt organiseeritud — *Eesti raudteelaste jaoks vaba seisab.*

Ainult Eesti ja mõned teised maad, nagu: Läti, Soome, Portugal ja Türgimaa on Euroopas ainsad, mis veel pole liitunud I. T. F-iga. Nimetatud maadest on Soome meile teatanud, et küsimus I. T. F-iga ühinemise asjus lähemal koosolekul selgitusele tuleb. Ka Portugaaliga oleme meie selles asjus kirjavahetuses. Ühinemi-ne Venemaaga on ainult aja küsimus ja on ära-ripping mõlemate olemasolevate rahvusvaheliste ametiühisuste kokkuleppimisest.

Meie eesmärk on: ühendada maailma raudtee-lasi ühte Internatsionaali, arendada omavahelist vastastikust toetamist ja püüda parandada ühi-selt raudteelaste seisukorda. Samal ajal püüa-me meie ringkirjade abil, nagu soovitanud meile meie informatsiooni- ja dokumendi osakonnad, anda tarvilisi seletusi ühingutele, kes võitlevad oma huvide ja töötajimiste heaks, et seega nen-de tööd kergendada.

Silmaspidades, et ka raudtee omanikud või ettevõtjad (nende seas, teadupärast, ka Eesti), rahvusvaheliselt on organiseeritud, kusjuures neil järjekindlaks sihiks on igasuguste seaduste ja korralduste väljatöötamine ning uuendamine, mis raudteede olukorra arenemist aitavad teos-tada, on tähtis, et samal ajal ka kõik raudtee-laskond ennast organiseeriks üldisse rahvusva-helisse peresse.

Sel põhjusel loodame, austatud ametivennad, et ka Eesti raudteelased teiste maade kaasvõit-lejatega koostöötamise vajadust silmitseks ja töö täiendamiseks üheskoos sellest osa võtaks.

Meie kirjadest ja ringkirjadest, mis meie Teie ühingule ja austatud koleega hr. Pung'ile

(Eesti Esperantistide-raudteelaste seltsi) oleme saatnud, on näha, missugust tööd ja ülesandeid püüab I. T. F. täita.

Erilist tähelepanu juhiksime muuseas ka Rahvusvahelise Raudteelaste kongressi peale, mis peetakse 30. juunist kuni 2. juulini s. a. Bellin-zonas. Lisame siia juure ka eksemplaari selle kongressi päevakorrast. Oleks soovitatav, et ka Eesti raudteelased sellest kongressist osa võtaks.

Elagu Eesti raudteelaste ühingud! Elagu rahvusvaheline raudteelaste kaastöötamine!

Kõige paremaid soove ja tervitusi!

(allkirjad.)

II. KONGRESSI JUHATUSE VALIMINE.

Tervituskõnede lõppemisel teatab keskühingu esimees hr. Pirn, et järgmise päevakorra punkti järele on kongressi juhatuse valimine. Juhatusse on ette nähtud juhataja, selle kaks abi; sekretär ja selle kolm abi. Palub selleks kandidaate nimetada ja rühmade omavaheliseks läbirääkimiseks määrata vaheaega.

Tehakse 5-minutiline vaheaeg.

Koosolek avatakse uuesti kell 11,10 min. Keskühingu esimees hr. Pirn teatab, et kongressi juhataja kandidaatideks on nimetatud hr. hr. Niklas, Tats, Johanson ja Melencuk.

Hääletamise korra kohta läbi rääkides, võetakse seisukoht, et rohkem hääli saanud kandidaat loetakse kongressi juhatajaks, järgmised, häälte enamusega järjekorras, I. ja II. abideks.

Hääletamise tagajärjed olid järgmised: Melencuk sai poolt 50, Niklas 44, Tats 37, ja Johanson 19 häält.

Seega on kongressi juhatajaks valitud hr. Melencuk, juhataja I. abiks hr. Niklas ja II. abiks hr. Tats.

Sekretäride kandidaatideks nimetatakse hr. hr. Michelson, Sõnno, Palm ja Tustit. Rohkem kandidaate ei nimetata.

Hääletatakse sama korra järele, nagu juhatajaidki.

Hääletamise tagajärjed olid: Michelson sai poolt 57, Sõnno 43, Palm 35 ja Tustit 30 häält.

Seega on kongressi sekretäriks valitud hr. Michelson, tema I. abiks hr. Sõnno, II. abiks hr. Palm ja III. abiks hr. Tustit.

Keskühingu esimees hr. Pirn palub uut juhatust asuda juhatuse laua juure, milleks vaheaeg määratakse.

III. MANDAAATKOMISJONI VALIMINE.

Uue juhatuse poolt avatakse koosolek kell 12.

Juhatab hr. Melencuk, sekretäri lauas: valitud sekretariaat täies koosseisus.

Juhataja hr. Melencuk tänab saadikuid kongressi juhatuse nimel ülesnäidatud usalduse eest.

Paneb ette nimetada kandidaate mandaatkomisjoni valimiseks.

Kandidaatideks nimetatakse hr. hr. Liiv, Metusala, Eksta, Grigordoi, Liivak, Hendriks ja prl. Dobrask.

Hääletusel on nende poolt kõik saadikud ilma erandita. Valimised sünnivad lahtiselt.

Seega on mandaatkomisjoni valitud hr. hr. Liiv, Metusala, Eksta, Grigordoi, Liivak, Hendriks ja prl. Dobrask. (Mandaatkomisjoni aruanne VII. päevakorra punkti juures).

IV. KONGRESSI KODUKORRA KINNITAMINE.

Tenakse ettepanek kodukord ilma läbilugemata arutusele võtta, kuna see igale saadikule enne kongressi kätte saadetud ja sellega tuttavad olid; ettepanek võetakse vastu ühel häälel.

Kl. hr. Prüggi teeb ettepaneku, täiendada kodukorra § 23 sellega, et lihthääletus sünniks kongressi liikmekartide ülestõstmise abil.

Tehakse ettepanek, et see hr. Prüggi ettepanek esineks sooviavaldusena.

Ettepanek ühes täiendusega võetakse vastu. Hääletusel kinnitatakse kodukord ühel häälel.

V. KONGRESSI PÄEVAKORRA KINNITAMINE.

Tehakse ettepanekud: täiendada päevakorda punktiga 5-a. — redaktsioonikomisjoni valimine; punkt 14: täiendada tähe e-ga *lastekodu asutamise küsimus*; punkt 15: täiendada tähe e-ga — *distsiplinaar-kohtute asutamise küsimus*, punkt 17: — *keskühingu kodukorra täiendamine* — välja jätta ja selle asemele võtta — *raamatukogu küsimus*.

Hääletamisel kinnitatakse päevakord ülemalnimetatud muudatuste ja täiendustega, mis läbi päevakord lõpulikult kujunes järgmiseks:

1. Kongressi avamine ja tervituskõned.
2. Kongressi juhatuse valimine.
3. Mandaatkomisjoni valimine.
4. Kongressi kodukorra kinnitamine.
5. Kongressi päevakorra kinnitamine.

6. Aaruaanded: a) organisatsioonidelt, b) Keskühingu juhatusele jne., d) Keskühingu kassa aruanne, e) Keskühingu poolt väljaantava ajakirja „Side“ aruanne.

7. Keskühingu liikme-, ja sisseastemaksu kindlaks määramine.

8. 1925. a. eelarved: a) keskühingu juhatusele, b) ajakirjalt „Side“.

8. Keskühingu deklaratsioon 1924. aasta kongressi otsuste täitmisest: a) juhatuse seletused ühe ehk teise otsuse täitmisest, ehk tagasilükkamisest vastava administratsiooni poolt; b)

seisukohavõtmine nende täitmiseks käesoleval aastal, eraldi iga üksiku punkti kohta.

10. Palgaküsimus: a) palgaredeli jaotusest üldiselt; b) tehniliste jõudude palgad; d) seisukoha võtmine tedeeministeeriumi poolt kavatsatud palga astmete jaotuse üle; e) protsentaalse elukalliduse lisa mahaarved liinil; f) lisatasu öö- ja pühapäevade töötundide ette; g) käsukirja nr. 213 põhjal kavatsatud preemia maks, ergutusrahad; h) kilomeetrirahad; i) vaheraha kõrgemaastmeiste teenijate asetäitmise puhul; k) palgalisa teenistusvanaduse järele jne.

11. Riievarustus: a) vormiriided; b) tööriided; d) taline varustus; e) jalanõud jne.

12. Tööpäev ja koosseisud: a) rongi- ja veduriteenijate üleliigsed töötunnid; b) tööpäeva pikkus vaimlise töö juures; e) ületunnitööd; f) koosseisude vähendamine ja sellega ühenduses juuretulev lisatöö.

13. Korteriküsimus: a) korteri jaotus; b) raudtee korterite hinnad; d) kütte ja valgustus j. n. e.

14. Tervishoid ja puhkeajad: a) Haapsalu sanatooriumi laiendamise soovidest; b) informatsioon Kaarepere mõisa kohta; d) suvepuhke-aegade pikkusest ja sanitaarküsimus üldiselt; e) lastekodu asutamise küsimus.

15. Riigiteenijate õigusline kord: a) riigiteenistuse seadus; b) riigiametniku ja vabapalgalise nimetus; d) pensioniseadus; e) distsiplinaar-kohtu asutamise küsimus.

16. Organiseerimise küsimus: a) organiseerimise tähtsusest; b) liitumine riigi- ja omavalitsuse teenijate kesklitu; d) läbikäimise levitamise välismaade raudteelaste organisatsioonidega, e) ühinemise küsimus Rahvusvahelise Transporttöölise Föderatsiooniga jne.

17. Raamatukogu küsimus.

18. Keskühingu põhikirja osalise muutmise küsimus.

19. Järgmisele kongressile valitavate saadikute arvu kindlaksmääramine.

20. Revisjonikomisjoni liikmete valimine.

21. Kongressil ülestõstetud küsimused.

Peale päevakorra vastuvõtmist tehakse Kl. Pirni poolt erakorraline ettepanek, valida erirevisjonikomisjon keskühingu ja „Side“ aruannete ja eelarvete läbivaatamiseks, silmaspidades, et möödunud aasta kongressil valitud komisjon ühel või teisel põhjusel laiali läks, enne aruannete läbivaatamist.

Ettepanek lükatakse tagasi kuni aruannete ettekandmiseni.

V-a. REDAKTSIOONIKOMISJONI VALIMINE.

Redaktsioonikomisjoni kandidaatideks teata-

takse kandidaadid hr. hr. Kangur, Kuulberg ja Prüggi.

Hääletamisel on enamus nimetatud kandidaatide poolt; seega nad loetakse valituks.

Tehakse ettepanek määrata tunniline vaheaeg. Teiselt poolt tehakse ettepanek kindlaks määrata igapäevased tööajad.

Võetakse hääletamusega vastu ettepanek: Määrata kindlaks kongressi tööaeg järgmiselt: esimese istangu algus igapäev kell 9, lõpp 13, teise istangu algus 15, lõpp 19.

Kuna kell juba 12,55, lõpetati koosolek.

II. I S T A N G.

Koosolek algab kell 15.

Juhatab hr. Melencuk.

Sekretäri lauas — sekretariaat täies koosseisus.

Saadikuid koos 58, peale selle keskühingu juhatus oma 8-liikmelises koosseisus.

Ilmunud oli raudteevalitsuse liikmed: Riigi laiaroopalise raudtee ülem hr. Reinok, liikumise osakonna ülem hr. Reimann, arveosakonna ülem hr. Mänd.

VI. ARUANDED.

a) Kutseorganisatsioonide aruannete asjus sõna ei võetud.

b) Keskühingu juhatuse tegevuse aruandega tutvustab lühidalt kongressi Keskühingu juhatuse esimees hr. Pirn.

Peale seda tehakse ettepanek, päevakorra punkt 6. tähendatud aruanded kõik enne ära kuulata ja siis need sisuliselt arutusele võtta. Ettepanek võetakse vastu.

d) Keskühingu kassa aruande kannab ette laekahoidja hr. Valk. — Kassa sissetulekud on Mk. 91.106.—, väljaminekud Mk. 90.786.— Saldo Mk. 320.— Varanduste seis, aktiva: Kassa Mk. 320.—, jooksvad arved 13.000.—, avansid 8 tuhat, näitelava väärtus 22.397.—, inventaar 1000.—, raudtee tarvitajateühisuse osamaks 250.—, kokku Mk. 44.967.—; passiva: kapital Mk. 44.967.—;

e) ajakirja „Side“ aruande asjus sõna võttes, teatab Keskühingu asjaajaja hr. Eksta, et „Side“ 1924. aasta aruannet pole jõutud lõpulikult kokku seada, sest paljud möödunud aasta summad on alles käesoleval aastal sisse kasseeritud. Olemasolevate andmete järgi, mis ta ette loeb, oletab ta siiski „Side“ puudu jääki umbes Mk. 24.000.— suuruses.

Kongressi juhataja küsimuse peale, kas revisjonikomisjon on ettetoodud aruande kohta seisukoha võtnud, vastab eitavalt; samuti pole ka revisjonikomisjoni liikmetest kedagi kohal.

Kl. hr. Johanson küsimuse peale, kas vastab tööle, et keskühingu laekahoidja on ühingu kassa üle annud keskühingu sekretärile, ja kelle.

volitusel see on sündinud, vastab keskühingu sekretär hr. Michelson, et temale, kui keskühingu sekretärile, kassat ei ole üle antud.

Läbirääkimistel selgub, et kassahoidja haiguse puhul on kassaraamat revisjonikomisjonile esitamise otstarbel, keskühingu asjaajajale üle antud. Kassa aga mitte.

Tehakse ja võetakse vastu järgmised ettepanekud: „1) läbirääkimised keskühingu ja „Side“ aruannete asjus lõpetada, sest ettekantud aruandeid ära kuulates ei jõua kongress selgusele ei keskühingu, ega „Side“ asjaajamise kohta. 2) Aruannete läbivaatamiseks valida kongressi poolt 5-liikmeline komisjon, kes aruande läbi revidee-

riks ja kongressile oma seisukoha esitaks. 3) Komisjoni töö tagajärgede avaldamiseni läheb kongress päevakorras edasi, praegusel kujul esitatud aruandeid lahtiseks jättes.“

Eeltoodud ettepaneku põhjal valitakse ühel häälel „Side“ komisjoni hr. hr. Sallun, Kuulberg, Kangur, Prüggi ja Rukki. (Komisjoni aruanne esitatakse kongressi kolmandal päeval.)

VII. KESKÜHINGU LIIKME- JA SISSEAS- TEMAKSU KINDLAKSMÄÄRAMINE.

Enne läbirääkimiste algamist käesoleva päevakorra punkti asjus esineb erakorralise aruandega mandaatkomisjon. (Järgneb.)

Riigi- ja Omavalitsuse Teenijate Keskliidu märgukiri Vabariigi Valitsusele.

13. märtsil s. a. saadeti Riigi ja Omavalitsuse Teenijate Keskliidu poolt Vabariigi Valitsusele, ärakirjadega kõigile ministritele, riigikontrolöörile, Riigikogu juhatusele ja Riigikogu rühmadele järgmisesisuline märgukiri:

Riigiteenijatele maksetav palk peab kaht ülesannet täitma, ja nimelt: esiteks põhiseaduse § 25 ettenähtud „inimese väärilise ülespidamise kindlustama“ ja teiseks ametiülesannete kohast tasu võimaldama teenistusliste ülesannete täitmisel nõuetava respektiga esinemiseks ning ametinõuetele vastavaks teadmistega ettevalmistamiseks ja oma tööala edu jälgimiseks.

Palga esimest osa nimetame meie käesolevas märgukirjas elatisteminimumiks ja teist osa töötasuks.

On vastuvaidlemata tõde, loogiline ning põhiseadusega nõuetav, et kõik need riigiteenijad, kes terve oma tööjõuga, s. o. Vabariigi Valitsuse poolt ehk vastavates seadustes riigiasutuste jaoks kindlaksmääratud tööaja jooksul igapäev riigiasutustes reguläärselt töötavad, esiteks tingimata palgana elatistminimumi peavad saama ja siis juba teises järjekorras ametiülesannete kohase töötasu.

Elatistminimumi võimaldamine on nii riiklikust kui ka ühiskondlikust seisukohast hädatarviline, lausa truuism, ja meil on alati piinlik olnud seda tõdede algtõde Vabariigi Valitsusele oma märgukirjades veel põhjendada.

Inimesed, kes oma töö eest ei saa elatistminimumi, ei saa maksva korraga rahul olla ja ainult isamaarastus hoiab neid soovimata ekstsesside ettevõtmisest tagasi. Alatoitluse tagajärjel levivad haigused kohutavalt, ametiasutuste arstiabi krediitid suurenevad aasta-aastalt

ja inimesed ruineeruvad vara ning langevad ühiskonnale raskuseks juure.

Vabariigi Valitsus vaatab (ja ka eelised valitsused vaatasid) riigiteenijate palgade reguleerimise tarviduse peale sootumaks teisiti, kui riigiteenijad ise seda õigeks peavad ja kuidas Riigi ja Omavalitsuse Teenijate Keskliit seda on palunud.

Nimelt on meie arvates hädatarviline kõige pealt kõigi eelpoolnimetatud riigiteenijate palgad elatistminimumini tõsta ja alles siis, kui see juba tehtud on, töötasu ülesannete ja ametikohuste seisukohast reguleerida, mida, nagu on tähendatud, riigiteenijad samuti õigeks peavad ja mida Keskliit samuti oma märgukirjades tarviliseks on tunnitanud, ja ei ole, ajakirjanduses okslikult ettetoodud protesti ühegi riigiteenijate rühma, siin seas ka kaitsevaelased arvatud, palgade kõrgendamise vastu Vabariigi Valitsusele esitanud. Just vastupidiselt, peab Keskliit ühes temale alluvate organisatsioonidega ka töötasu õiglase normeerimise tarviliseks ning toetab ka oma poolt raskemate ülesannete täitmisele suuremaga palga maksmist, kui seda aga ainult meie riigi majanduslik jõud võimaldab. Kuid siin ei pea mitte sellejuures seda ära unustama, et siis kui riigi majanduslik jõud ei võimalda otsekohestele riigitöö tegijatele elatistminimumi garanteerida, kõrgemate ametnikkude töötasu suurendamine ülekohtune on. Mis tundega peab 4500-margaline riigiteenija oma ametiasju nii paragrahvide labürindist kiirelt ja seadusepäraselt läbi veeretama, et temale kõrgemapalgaline kuskilt külge ei saaks hakata?

Nimelt näitab praeguse valitsuse tegevus kohtunikkude palga kõrgendamise ning ohvitseride korteriraha suurendamisega, et tema töö-

tasu hindamist elatisteenijate võimaldamiseks kõigile riigiteenijatele eelistab ja seda koguni korralikuna ametikohuste täitmise ning riigitruuduse vajadusega motiveerib, kuid kas siis 90 prots. riigiteenijatel ei nõuta korralikku ametikohuste täitmist ning riigitruudust ja kas ei sunni elu seeshoidmise instinkt ka vähemaid riigiteenijaid korrupsioonile? Korrupsioon aga on kahtlemata ebamääraselt madala palga tagajärg, mida väljamaa näited eriti kujukalt tõestavad ja mida Eesti riigiteenijate seas erilisel kõrge individualiteedi tõttu võrdlemisi vähe ette tuleb.

Majanduslist raskust ei peaks riigi ja oma-valitsusteenijate keskliidu arvates rõhuv enamus riigiteenijaid üksi omal turjal kandma, vaid see peaks ühesuguselt kõigi riigi kodanikkude ja samuti ka suurema palgaliste ning suurema vastustiste riigiametnikkude poolt tunnustatama. Ei tohi meie arvates mõnelt üksikult ametnikult riigitruudust ja korralikku ülesannete täitmist ainult ajakohase palgasaamise eeldusel nõuda ja suuremat hulka teenijaid nälgjaga heitlema jätta. Sarnase talitusviisi juures kerkib tahtmatult küsimus üles: mis on suurem, kas moraal või hõbeseckel?

Tänavu aastal väikest kavatsetavat abiandmist, milleks endise valitsuse poolt 180 miljoni marka reserveeriti ja mis praeguse vabariigi valitsuse juures 70 miljoni marga peale vähenes, ei loe riigi ja omavalitsusteenijate keskliit mingisuguseks riigiteenijate tõsiseks olukorra parandamiseks, vaid vaatab selle peale, kui paljatiivi peale, mis nälgivate riigiteenijate olu-

korra seigitamise tarvidust peaks ainult lõdvendama ja edasi lükkama.

Olukord on sedavõrd tõsine, et asja lahendamisele meie parema arusaamise järgi ilma viivituseeta tuleb kohe asuda, ja meie palume vabariigi valitsust tungivalt järgmist teha:

1. Kutsuda ellu iseäraline tariifkomisjon, kokkuseatult pariteetsel alusel valitsus-asutuste ja riigiteenijate keskliidu esitajatest töö-hoolekandeministri eesistumisel.

Selle iseäralise tariifkomisjoni ülesanne on elatisteenijate kindlaksmääramine ja selle õiglase kokkuseadmise eest vastutuse kandmine riigi statistika keskbüroo poolt selleks kogutud andmete põhjal, aluseks võttes toidu ratsiooni, üldiste kulude ja reaaltööpalga indeksisi.

2. Seadusandlisel teel maksuma panna auto-maatne palkade reguleerimise printsiip ja nimelt:

a) kui elukallidus (elumaksus) kõigub kuni 10 prots. — palgad ei muutu;

b) kui elukallidus kõigub 10—19 prots. — palgad suurenevad või vähenevad 10 prots.;

c) kui elukallidus kõigub 20—29 prots. — palgad suurenevad või vähenevad 20 prot.;

d) kui elukallidus kõigub 30—39 prots. — palgad suurenevad või vähenevad 30 prots. jne.

Selle juures tuleb palkade võrdlus elukallidusega 2 korda aastas ette võtta.

Meie käes praegu kasutada olevate andmete järgi on elukallidus 1923. a. saadik, millal viimane palgakõrgendus oli ja millal praegused palgad maksuma hakkasid, järgmiselt muutunud.

Tailinna hinnad jaanuari kuudel 1923. a. — 1925. a. ja hinnatõusu prots. 3-liikmelise perekonna toidu ratsioon kvantumiliselt ja hinnaliselt:

1. Leib ja jahuained	23.250 gm.	Mk.	1156,55.—	1628,75.—	hinnatõus	140,8
2. Keeduvili	27.600 "	"	476,80.—	536,33.—	"	112,5
3. Rasv ja või	1050 "	"	483,40.—	676,38.—	"	139,9
4. Liha	6150 "	"	1088,15.—	1434,08.—	"	131,8
5. Kalad	4050 "	"	347,53.—	588,48.—	"	169,3
6. Piim ja munad	6200 "	"	319,70.—	393,30.—	"	123,0
7. Muud ained:						
a) suhkur	1350 "	"	152,63.—	160,88.—	"	105,4
b) viljakohvi	300 "	"	63,88.—	73,00.—	"	114,3
c) sool	1050 "	"	9,60.—	12,08.—	"	133,3
d) sibul	240 "	"	29,50.—	44,25.—	"	150,0
Kokku:	71.240 gm.	Mk.	4127,78.—	5548,—	hinnatõus	134,4

Need ettetoodud andmed kujutavad enesest ainult kolmeliikmelise perekonna toidunormi kvantumi ja hindu, kuid kõik muud tarvidused teevad välja vähemalt 100 prots. toidu ratsiooni hinnast ja tõusevad seda suuremaks, mida suuremad on inimese kultuurilise arenemise vajadused.

Järelikult oleks elatisteenijate — 1923. a.

jaanuarikuul olnud 8255,56 mrk. ja oli seda 1925. a. jaanuarikuul — 11096,46 mrk. 3-liikmelise perekonna kohta. Kui arvata 1923. a. jaanuarikuu hindu protsentuaalselt võrduvaks 100, siis on see protsent 1925. a. jaanuarikuul 134,4 (käesoleva aasta veebruarikuu lõpul ja märtsi algul on aga elutarbete hinnad veelgi tõusnud).

Praktiline ühe inimese elatisteenijate, väl-

jaspool oma perekonda elamisel oli käesoleva aasta jaanuarikuu eest Tallinnas 8500 mrk., millest läks tema toitluse peale 44 prots., korter maksis 23 prots., riietus 23 prots. ja kõik muud väiksemad kulud kokku 10 prots.

Siit selgub, et ühe inimese väljaspool oma perekonda eksisteerimine võrdub umbes sama summale, mis mehe ja naise elamine, ilma lasteta olekul, perekondlikel kooselamisel maksmatäheks.

Loomuliku olukorra juures tuleb meil 3-liikmelise perekonna elatist минимумi palgasumma minimaalseks aluseks võtta ja see oleks meil praegusel korral, ümmarguselt võetud, 11.000 mrk. kuus. Vallaliste inimeste elatist минимумiga ei saa kui loomulikuga arvestada, pealegi on palju perekondi üle 3 liikme, mispärast kolmeliikmelise perekonna elatist минимум төөpooldest ka keskmine on.

Kui kõige alama astme riigiteenijale elatist минимум punkt 1 ja 2 näidatud korras garanteeritud on, siis võib vabariigi valitsus töötasu suurendada vastutavatele ametitele ja riigi ja rnaavalitsuse teenijate keskkliidul ei ole niisugusel korral valitsuse tegevuse vastu palkade reguleerimise alal midagi ette heita.

Üksikasju siin ettetoodud elatist минимумi kohta on võimatu märgukirjas esitada, kuid meie oleme nõus täpseid andmeid ja teadusemeeste arvamisi ning põhjendusi punkt 1 nimetatud tariifikomisjonis teatama ning oma esitaja kaudu kõigiti valitsuse tööd elatist минимумi kindlaksmääramisel toetama.

3. Palgaredel tuleb ühtlane kõigi riigikassast palka saavate kuuteenijate jaoks kokku saada ning kõik Rooma redeli ametid araabia numbritega algada ning üksikute redeli pulkade ja ka araabia palgaredeli lõpust kõik litterid ära kaotada, sest need erinumbrid ja ka vaheastmed on ainult selge pildi maskeerimiseks, aga mitte tööse töö hindamise jaoks välja mõeldud.

Peale nignri jorgust onema raiidat, kurüds tema oma teenijate tööd hindab ja kui suured vahed tema üksikute ametite palkade vahel õiglaseks ja otstarbekohaseks peab. Peale kõigi muu võimaldab ühtlane palgaredel töega õiget suhteist vahetorda üksikute ametite palkade vahel teostada, kuna mitu palgaredelit ainult segadust tekitab.

4. Kõik ametid tulevad ametiülesannete kohaselt hinnata ja sellele vastavalt ühtlase ja üle riigi ainult ühele palgaredelile vastavatele astele paigutada, ja kui selle juures mõni teenijate rühm natuuras mingisugust tasu saab, siis tulevad need natuuras antud objektid nende hindamise kohta üldises korras üle riigi maksma pandud hindamise mooduse järgi ära hinnata ning see summa rahapalgast maha arvata. See as-

jaolu on jällegi selguse saamiseks tarviline ja annab võimaluse kõrvalt inimesele riigi eelarve juure pandud riigiteenijate arvulise tabeli järgi üldist tasusummat välja kalkuleerida. Praeguse süsteemi juures on see aga täiesti võimata, ja isegi keskliit ei saa, kõige parema tahtmise juures, kontrollleerida — palju tema poolt ühel ehk teisel puhul palutud palgakõrgenduse summa üle riiklikult välja teeb. Sest mis tähendab käesoleva aasta eelarve ettepaneku seletuskirja juure pandud koosseisu tabeli palgaaste 16-h, kus on 1550 riigiteenijate jaoks näidatud kuupalk 500—3700 mrk.? Kas see ei ole ka meilgi täiesti ajast ja arust maha jäänud palkade juures ikkagi ainult silmamoontonutus? Teenime ju meie ometi riigiasutustes ja teame meie väga hästi, et isegi ajutised ruumide koristajad, kes selles tabelis üldse näidatudki ei ole, kõik peaaegu erandita sellest summast rohkem tasu saavad. Kui aga need teenijad sarnase tasuga 16 ehk ka kõrgema palgaastme peal oleks seisnud, siis oleks selge olnud, et need ikkagi kuus 4500 marka ehk rohkem palka saavad, selle juures osa natuuras, mis kõigile täiesti arusaadav oleks.

5. Senikauaks, kuni märgukirja punkt 1 nimetatud komisjon punkt 2 nimetatud elatist минимумi normi kontrollleerib ja kuni automaatne palkade reguleerimine elukalliduse järgi seaduslikel teel maksma pannakse, palume meie tungivalt meie 1924. a. 19. veebruari märgukirjas nr. 20 ettetoodud palganorme araabia palgaredeli riigiteenijate jaoks 1925. a. 1. jaanuarist alates ajutiselt maksma panna.

See palgaredel on järgmine:

1. aste 20.000 m. 200 kr. (praeg. rohk. 2000 m.)
2. aste 18.500 m. 185 kr. (praeg. rohk. 3200 m.)
3. aste 17.000 m. 170 kr. (praeg. rohk. 3500 m.)
4. aste 15.500 m. 155 kr. (praeg. rohk. 3800 m.)
5. aste 14.500 m. 145 kr. (praeg. rohk. 4600 m.)
6. aste 13.500 m. 135 kr. (praeg. rohk. 4800 m.)
7. aste 12.500 m. 125 kr. (praeg. rohk. 4700 m.)
8. aste 11.500 m. 115 kr. (praeg. rohk. 4700 m.)
9. aste 11.000 m. 110 kr. (praeg. rohk. 4800 m.)
10. aste 10.500 m. 105 kr. (praeg. rohk. 4700 m.)
11. aste 10.000 m. 100 kr. (praeg. rohk. 4500 m.)
12. aste 9500 m. 95 kr. (praeg. rohk. 4300 m.)
13. aste 9000 m. 90 kr. (praeg. rohk. 4000 m.)
14. aste 8500⁰ m. 85 kr. (praeg. rohk. 3700 m.)
15. aste 8000 m. 80 kr. (praeg. rohk. 3400 m.)
16. aste 7500 m. 75 kr. (praeg. rohk. 3000 m.)

Selle palgaredeli peale tulevad ka kõik need riigiteenijad paigutada, ameti järgi vastavat palgaastet andes, kes seniajani eriseadustega normeeritud palka said ning saavad ja kelle praegused palganormid võimaldavad neid käesolevale redelile paigutada.

Õiguse pärast peaksid riigi raske majanduslise seisukorra juures ka kõik Rooma palgaredeli riigiteenijad eelpooltoodud Araabia redelile paigutatama, sest siis oleks ka otsekohestele töötajatele ametnikkudele riigi majanduslised raskused arusaadavad ja ülemad oleksid huvitatud abinõude leidmisest riigi majanduslisest kitsikusest väljaviimiseks. Kuid meie ei nõua seda kategooriliselt mitte, vaid lisame isegi Araabia palgaredeli 1 astmele 200 marka puhtpraktilisel põhimõttel juure, et seega kõiki ametnikke nende palkade läbiviimisest huvitada.

Selle palgaredeli juures on aga see tingimus nõuetav, et 16-da palgaastme sabast praegused 6 litterit ilmtingimata kõik saaksid 16 astme peale paigutatud, selle juures natuuras antava tasuga eelpoolkirjeldatud korras talitades.

6. Kui aga kõigi jõupingutuste peale vaatamata, ühes meie poolt käesoleva märgukirja lõpus soovitatud abinõude tarvitusele võtmisega, ikkagi riigi majandusline seisukord ei peaks võimaldama punkt 5. nimetatud palgaredelit maksuma panna, siis tuleb ilmtingimata vabariigi valitsusel katsuda niipalju riigiteenijaid, kõige madalamast palga määrast alates, elatistminimumi le palga suhtes lähendada, kuipalju see aga iganes võimalik on, selleks otstarbeks kas või riigi käesoleva aasta eelarvest produktiivseid kulusid maha kustutada, kui ebaproductiivseid väljaminekuid üles ei leita ehk nende väljajätmine soovivat summat ei peaks võimaldama.

Aastate jooksul alla elatistminimumi palka saajate riigiteenijate seisukord on katastroofiliseks muutunud ja hädaohu eemaldamiseks tulevad erakorralised abinõud tarvitusele võtta.

Summade leidmiseks eelarvet veel kord reviderida, sealt leidub raha kisendava häda rahuldamiseks.

7. Perekonnaabiraha normi tuleb siin soovitatud ajutise palgaredeli juures suurendada ehk vähemalt nälgivatele lastele ajutist abiandmist korraldada.

8. Elukalliduse raioonid ära jätta, sest kuigi teistes linnades ehk maal elu mõnes suhtes odavam on, on see mõnes teises asjas jällegi kallim ja linna kultuur meelitab ise inimesi ligi, mida see asjaolu tõendab, et viimasel ajal enam kuidagi moodi vabatahtlikult provintsi minna tahtvaid ametnikke ei leidu.

Sellel alal on sootumaks vastupidine nähtus Eesti riigi algaegadele ilmsiks tulnud, kus provintsisid raske oli inimesi Tallinnasse üle tuua. Nüüd aga tahaksid peaaegu kõik ainult Tallinas ja Tartus elada.

Lõpuks lubab Riigi ja Omavalitsuse teenijate Kesklit vabariigi valitsuse tähelepanu mõnin-

gate asjaolude peale juhtida, kust summe võiks leida riigiteenijate olukorra parandamiseks.

1. Kõigi riigiasutuste töökord reviderida, ja kuni viimase võimaluseni lihtsustada, selle juures ühes sihis töötavaid ametkondi ühendades.

2. Asjata kirjavahetuse pidamine ära kaotada ja kontrolli teostamine niisugustel aladel ära jätta, kus kontrolleerimine ise mitu korda kallimaks läheb, kui üldse maksimaalsed kuritarvituse võimalused olla võivad.

Siin olgu näiteks kõlbmatuks muutunud abinõude arvelt mahakirjutamise kord nimetatud. Misjaoks siin peale sellekohase akti kokkuseadmist veel selle viimase kinnitamine mitmesuguste kõrgemate instantside poolt, kui siin lihtsalt abinõude vastupidamise kohta kestuse normid võiks üles seada ja peale seda luba võiks anda kohalsetel ülematel neid kuluks kanda.

Samuti tehakse paljudes ametkondades ühe ja sama töö peale mitu keerulist aruannet, mis koormate viisi paberit ära neelab ja mis lõpuks töö kontrolleerimise ainult paberiliseks teeb.

3. Töölihtsustamise ja paralleelametkondade ühendamise tagajärjel avaneb võimalus koosseisu vähendada.

4. Riigi poolt antavate ebaproductiivsete toetusrahade andmine tuleb piirata.

5. Koolipoliitikat tuleb kiirelt muuta ja üldharidusliste keskkoolide asemele kutsekoolid moodustada, et rohkem haritud tööjõudu productseerimise tööle juhtida.

6. Riigi kasutamata maataagavarade productiivseks muutmise kiiresti teostada, seda maad takistamatalt kõigile soovijatele pärisomanduseks välja jagades.

7. Narva kose veejõu kasutamiseks kontsessioon väljamaalastele anda. See on energia kogu, mis kasutamise läbi ei vähene ja sellepärast on sellesse ettevõttesse tingimata väljamaa kapitali juurdeõmbamine tarvilik. Mingisugusel imelikul kombel mõeldakse aga selle juures liiga kaua, ja isegi kavatsetakse selle, kasutamise läbi mitteväheneva, energia kogu arvel riigiteenijate kontingenti selle kose riigi poolt eksploateerimise näol veelgi suurendada.

8. Palgakrediidi juure arvata kõik aasta jooksul selguvad üleaarused krediidid ja aasta lõpul kõik krediitide ülejäägid ilma erandita.

9. Võimaldada ajutiselt igas ametkonnas palgakrediidi ülejäägid ametnikkudele palgalisaks tarvitada, siis saaks valitsus tüütavast koosseisude vähendamise küsimusest automaatselt üle ning tuleks vähendamise surve asemel vast mõne aja pärast koosseisu suurendamist ratsionaalsuse pärast ametiasutustele sama südilt peale sundida, kui praegu asutuste poolt koosseisu juure-

nõudmist kaitstakse. See moodus sunnib ametkondi kutseühisuste kaasabil kõiki nõrku tööjõude asutuste koosseisudest välja suruma.

10. Ametiasutusi sundida jooksva töö kõrval oma tööalasse kuuluvaid tarvilisi seaduste eeinõusid kokku seadma, et seega rutem praegu mitmes kohas laiali pillatud vanadest seadustest ja määrustest lahti saada, mis asjaajamist praegu väga raskendavad.

11. Väljaantud seadused ja määrused kodifitseerida, et sellega nende käsitamist kergendada.

12. Uus tempelmaksu seadus kiires korras maksuma panna, sest praegune kord tekitab väga palju arusaamatusi ja kutsub välja ilmatu palju kirjavahetust ametiasutuste ja riigikontrolli vahel.

13. Kiires korras ajutisedki ministeriumide

ja nende alluvate asutuste asutamise seadused välja töötada ning maksuma panna, sest nende põhjal selguvad kõige paremini töölihtsustamise ja töökoondamise võimalused.

14. Uute seaduste andmisel selle järgi iseäranis piinlikult valvata, et nende täitmine otsustatud tööd välja ei kutsu ja elunähtuste reguleerimiseks peaks Vabariigi Valitsusele suuremad õigused antama vastavaid määrusi välja anda, mis eluvõraste seaduste maksmapanemise ära hoiaks. Üldse peaks detailide üleslugemine üldistest seadustest ära jääma, vaid teatud alade korraldamine vastavate ministrite võimkonda jäetama, kes nii kui nii Riigikogu üldise tahtmise kohaselt oma määrusi peavad välja andma. Praegusel ajal aga on kogu asjaajamine kolleegiaalseks tehtud ja ministrite määrusi peaaegu enam ei tunnustata.

(Järgnevad allkirjad.)

Mitmesugust.

Posti-telegraafi-telefoniteenijate k. ü. keskjuhatus teadanne.

ÜLEMAALINE POSTI-TELEGRAAFI-TELEFONITEENIJATE KONGRESS

peetakse Tallinnas, 29. ja 30. aprillil 1925. a.

Päevakorras:

1. Kongressi avamine ja tervituskõned.
2. Kongressi juhatuse valimine.
3. Mandaatkomisjoni valimine.
4. Aruanded keskjuhatuselt poolt ja kohtadelt.
5. Riigiteenijate õiguslike seisukord.
6. Palgad ja varustus.
7. Töönormid ja töö lihtsustamine.
8. Kongressil ülesvõetud küsimised.
9. Valimised põhikirja ja kodukordade järele.

Palutakse kõiki kutseühisuse osakonde kuni 15. aprillini kongressi saadikuid ära valida ja nende nimed keskjuhatuseteatada. Ühtlasi on soovitatav, et valitud saadikud läinud aasta kongressi kodukorraga juba kohtadel hästi tutvuneks, päevakorra punktide kohta väärtuslikku materjaali koguks ja kaasa tooks. Järelepärimistega kongressi asukoha üle sisse sõitnud saadikutel tuleb Tallinn — Vaksali postikontorisse pöörata.

Ebanormaalne palgaastmete jaotus

Et käesoleval ajal riigiteenijate palkade reguleerimine päevakorral on, ei oleks vist asjata talhelpanu juhtida selle peale, kui ebaloomulikult

on teedeministeriumile alluvad mõned ametnikud palga redelile paigutatud. Nii on 1924. a. eelarves, mis senini maksev (R. T. nr. 53-54 — 1924. a.) raudteejaamade ja postkontorite ülemate ning nende abide palgad järgmised:

	Jaamaülem:	Postk. ülem.
Väljaspool klassi	13.500	15.300 ja 13.500 m.
1. kl.	11.700	11.700 mk.
2. „	9900	8700 „
3. „	8700	6800 „
4. „	7700	6200 „
5. „	6200	5800 „
	nende abid:	
Vanemad abid	8700	11.700 ja 9.900 mk.
1. kl.	6800	9900 mk.
2. „	6200	7700 „
3. „	5800	6200 „
4. „	5500	5500 „

Sellest näeme, et väljaspool klassi ja I. kl. jaamaülemad ja postkontori ülemad ühe palgaastme peal on; 2. klassist algades on aga postkontorite ülemad üks aste madalamal. Koguni vastuoksa pildi pakub nende abide palgaastmed. Siin on juba postkontorite ülemate abid (kuni 4. klassini) ühe palgaastme võrra kõrgemal, 4. klassi aga ühel astmel.

Sarnane nähtus sünnitab paksuverd asjaosaliste ametnikkude hulgas.

Oleks tungiv tarvidus seda ebaloomulikku nähtust kõrvaldada.

Pokser....

Käsukiri 213.

„Ajutised määrused raudteele veetavate kraamide, sissevälja ja ümberlaadimise jaamades ja teel valve, kahjutasu nõudmiste rahuldamise ja nende tööde eest ametnikkudele ergutusraha maksmise kohta.

Allakirjutanud:

Raudteede ülem Reinok.

Kantselei juhataja: Niilus.

Kinnitanud: 22./12. 1922. a.

Teedeminister Ipsberg.“

Nii käsukirja number ja pealkiri; number on halb: lõpeb 13-ga ja ka käsukiri on õnnetu!...

Need „ajutised määrused“ sisaldavad tervelt 29 paragrahvi, on väga keerulised, kubisevad A. ja B. fondidest, astmetest, järkudest, osadest, jaotusest, saajatest ja jaotajatest. Kokkuseadja on tema kallal palju vaeva näinud ja piinlikku täpsust üles näidanud. — Ergutustasust osasaajaid on ette nähtud niivõrd palju, et kohe peale läbilugemist kahtlus tekkis, kas jaamateenijatele üldse midagi järele jääb... Peale otsekohe tööd osavõtjate, pidid saama ka oma jao, kaubanduse jaoskonna juhataja, pretensiooni laudkonna juhataja, kaubanduse revident Vene-maal (!) ja kaubanduse revident-instruktor jne., jne. 20 kuud esitasid jaamad vastavaid aruandeid, kuid ergutusraha ei tulnud. Trööstiti enast lootusega paremate aegade peale, et kui senini veel ei ole saanud, eks siis ikka ükskord see aeg tule. Kuhu ta siis võib jääda, on ju määrused teedeministri poolt kinnitatud, pettust siin olla ei või!

23. septembril m. a. tegi aga liikumise osakonna ülem telegrammiga nr. 144, umbes järgmise korralduse: „Krediidi puudusel lõpetage kuni edaspidise korralduseni käsukirja nr. 213 alusel sisseseatud kaubandusliste tööde ja ärasõidetud kilomeetrite aruannete ettepanemist.“! Nii on siis meil kõigil liiniteenijatel igasugune lootus ergutusraha saamiseks lõppenud. — Kas ei leiaks raudtee valitsus tarvilise olema oma petetud teenijatele selgeks teha, millest tekkis krediidi puudus, kuhu ta kadus, ja mis asja peale ta on ära tarvitatud; nii et liini peale kellegile midagi järele ei jäänud? — Sõnad „krediidi puudusel“ annavad oletada, et krediit oli olemas, kuid viimast ei jätkunud kõigile. Arvasime, et ergutusraha fond kogub kauba veol sisse- ja väljalaadimise eest võetavast maksust ja et krediit saab määratud protsendilisel alusel üldsest summast, mis nende tööde tasuks raudtee kraamivedajatelt sisse kasseeritakse. Mis arvab sellest teedeminister? — Kas ei ole see väärnähtus, kui ministri korraldusi niiviisi täitmata jäetakse, kui käesoleval juhtumisel?

J u n a.

Toimetuse järelemärkus. Eeltoodud kirjutus käsukirja nr. 213 suhtes on täitsa õige. Peab tähendama, et selle käsukirjaga on teenijaid tõesti ninapidi veetud. Süüdi selles pole aga mitte raudteevalitsus, vaid see instants, kelle võimkonda kuulub eelarvete kinnitamine. Teadupärast, on see krediit, mis ergutusrahade maksumise ette nähtud, iga aasta eelarvest mhaa kärbitud ja nii ei olnudki raudteevalitsusel summe, mida ta oleks võinud kasutada ergutusrahade maksuks. Möödunud aasta lõpul oli käsukiri nr. 213 aga juba ka Riigikogusse viidud ja näis siis nüüd, kas sest ergutusraha maksust asja saab. — Lootusi antakse! Teadupärast oli see ka kongressil harutusel.

Unustuse jäänud määrus.

1923. a. „Riigi Teatajas“ nr. 128 on välja kuulutatud teedeministri määrus, nr. 4242 posti-telegraafi-telefoni asutuste klassidesse liigitamise kohta. Määruses on ette nähtud, et ta peab lõpulikult läbi viidama 1. jaan. 1925. a. Ehk küll tähendatud lõputähtjast juba mõned kuud möödunud, ei ole seda määrust senini veel teostatama hakatud. Veel rohkemki. Mitme postiasutuse järelepärimise peale on postivalitsus teatanud, et seda määrust täita võimalik ei ole. Selle peale vaatamata, ei ole teedeminister teda ka ära muutnud. Tekib küsimus: mis otstarbeks antakse teedeministeeriumi poolt määrused, millele teostamiseks võimalus puudub?

Kas on maa-asutuste teenijatelt protsendiline palgamahaarve millegiga õigustatud.

„Miks arvatakse maa asutuste teenijailt 10 prots. palgast maha?“ Mõni aasta tagasi põhjendati seda elukalliduse vahega, kuna viimasel ajal on elukallidus hoopis ümberpöörduks muutunud. Nii ei ole isegi Tallinnas elukalliduse tõus nii tunda annud, kui maal. Linna elanikkudele näib see küll ebaõige, sest tuleb ju ikka kõik turul müüdav toiduaine maalt ja sellepärast peaks see ka kasvatuse kohas kõige odavam olema, kuid kahjuks näitab tegelik elu vastupidist. Põhjused on järgmised:

Esiteks, on põllumees ajalehtede läbi kõigi turuhindadega informeeritud, millest ta truieste kinni peab. Julgeb veel keegi sellest hinnast alla kaubelda, üteldakse müügist lahti. Nii on ostja sunnitud nõutud hinda maksma, mis vahest isegi Tallinna turuhindadest kallim.

Teiseks, tellitakse kõik poekaup Tallinnast. Alghinnaks võetakse ostuhind Tallinnas. Sellele lisatakse esiteks puhaskasu kuni 25 prots. juure, siis veokulud Tallinna raudteejaama ja raudteel

umbes 168 klm. ning viimaks kohalikust raudteejaamast 30 klm. hobustega kohale. Kõiki kulusid kokku võttes ei ole sisseveetav kaup 10 prots. odavamaks läinud, vaid vähemalt 25 prots. kallimaks. Võrdluseks toiduainete hinnad K. alevis, mis 30 klm. raudteejaamast: Rukkijahu Mk. 555, leib Mk. 12—14 nael. Sealiha Mk. 48—70 nael. Vasikaliha 25—36 nael. Või Mk. 95—120 nael. Kartuli puud Mk. 90—100. Soepiim Mk. 15—17 toop. Ülaloodud hinnad, loodetavasti, selgitavad juba isegi maal asuvat elukallidust, nii et siin sõnad ülearused.

Läinud aastal oli palgaliikide ärakaotamise küsimus sotsiaaldemokraatide rühma poolt isegi Riigikogule esitatud, ning hiljuti esitati P.-t.-t. teenijate k.-ü. Rakvere osakonna poolt samane palve Vabariigi Valitsusele, kuid kahjuks seisab 10 prots. kui tont ikka omal endisel kohal ja vaene riigiteenija peab iga palgamaksmise korral valupisteid südames tundma.

Riigiteenija maal.

Käsiraamatute puudustest posti-ametkonnas.

Vene ajal ei võinud postiametnik kiidelda, et tema seisukord ametialasse puutuvate käsiraamatute ning juhtnööride poolest just hea oleks olnud. Kuid läbi saada ikkagi võis, kui ametnik ise vähegi hoolas oli, sest kuigi ametlikke määrustikke ja sisemise teenistuse käsiraamatuid liig pikkade vaheaegade järele välja lasti, võidi ometi eraväljaandeid omandada ja neid siis posti-telegraafi ajakirja järgi parandada ja täiendada. Mudugi oli vene olukord Lääne-Euroopa omast kaugel taga. Seal püüavad ametkondade keskvalitsused omi agente igasuguste käsiraamatute ning juhtnööridega varustada ja teevad, mis iganes võimalik, et ametnik oma ametit põhjalikult oskaks ja ühtlasi seega kogu asjaajamine vastaval kõrgusel seisaks. Sellepärast ei tule seal ka kunagi sarnast asja ette, et mõni ametnik oma teenistust, nii öelda, umbkaudu tunneks ja iga tühisema kui tühja asja pärast asutuse juhataja ehk vanema ametvenna juure jookseks nõu küsima, nagu see osalt vene postiametkonnas viisiks oli ja meil otse üldiseks nähtuseks kipub kujunema.

Et meie nooremad postiametnikud ametit õieti ei oska, on üldiselt teada. Kui pealiskaudses ametioskuses ei saa neid ametnikke kuidagi süüdistada, kui vähegi õiglane tahetakse olla. Teatavasti püsib meie posti-telegraafi teenistus seni veel

ikka endiste vene posti-telegraafi määruste ja korralduste põhjal. Vene määrustikke ei ole aga suuremal hulgal ametnikkudest. Paljude asutustes puuduvad nad sootumalt. Peale selle on aja jooksul meil palju uuendusi läbi viidud, mille kohta juhtnöörid ja reeglid ringkirjadena aktides laiali. Arusaadav on, et sarnastel oludel isegi vanemal ametnikkudel, kel vene määrustikud pähe kulunud, raske orienteeruda on. Nooremad ametnikud aga, kes ilmasõja ajal puuduliku ettevalmistuse saanud ehk kes teenistust eesti aja ilma käsiraamatuteta õppinud, on otse täbaras seisukorras. Postipeavalitsusele ei näi see aga sugugi muret siinmitavat, sest mille muuga siis seda seletada, et ta oma kuueaastase olemasolu ajal veel ühtegi nime-tamisväärt käsiraamatut kokku seadnud ega välja annud pole.

Tahaks loota, et postivalitsus uue ülemuse juhatusel sellele põlevale küsimusele rohkem tähelepanu pühendab. Peaks vist selge olema, et käsiraamatute puudusel päris korralik teenistus otse võimata.

O. N.

Üks vanaaegne „inimlik“ dokument“.

Eestistanud A. Tr-n.

Kirjavahetus sünnib posti-telegraafi jaoskonna juhataja ja ringkonna ülema vahel.

Jaoskonna juhataja: Mul on au kõige alandlikumalt Teie Ekstsentsi paluda, mulle kolmepäevalist puhkust lubada sugulastega kokkusäämiseks, kes Karuse alevis elavad. Põhjus — edasilükkamatud perekondlised asjaolud.

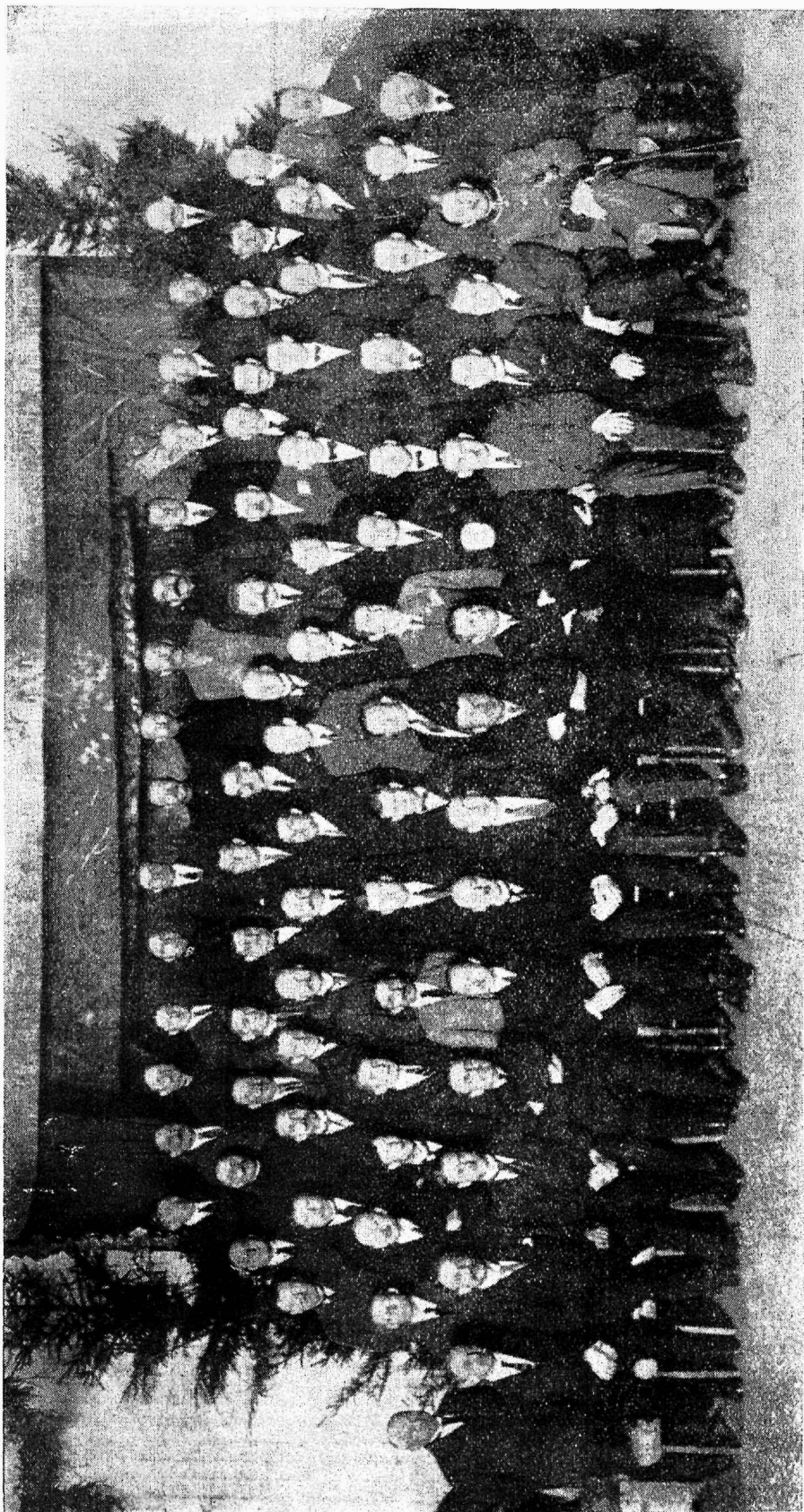
Ringkonna ülem: Käsin viibimata esildada seletust: mis tähendavad Teie sõnad: perekondlised asjaolud?

Jaoskonna juhataja: Mul on au Teie Ekstsentsile teatada, et mind telgeraafi teel mu haige ema juure kutsuti, mispärast alandlikult palun: mulle Karuse alevisse sõitmiseks kolmepäevalist puhkust lubada.

Ringkonna ülem: Oma vastuses ei ole Teie ära näidanud ema praegust nime, samuti ka tema isa ja tüdrukupõlve nime, olete ka kõrvale puigelnud teatavast, kui vana ta on ja mis haigust ta põeb.

Jaoskonna juhataja: Mul on au Teie Ekstsentsile teatada, et mu ema on väikekoodanlane, Klaudia Ilarioni tütar, sünd. Semjonova, sündinud 27. apr. 1850. a. Haigus — vanaduse nõrkus.

Ringkonna ülem: Kompetent isikutelt teada saades, et haigust, mida Teie nimetate „vanaduse nõrkuseks“, arstiteaduses ei tunta. Käsin

II Üleriikline raudteelaste kongress Tallinnas, 25.—28. märtsini 1925. a.
Kongressi saadikud, valitsuse esitajad ja osa Keskkühingu juhatusliikmeid.

Teid viibimata ema haiguse üle tõendusid esitada. Peale selle tuleb Teid allkiri anda et: 1) Teie tõesti oma ema juure sõidate; 2) et Teie Karuse alevis viibimise ajal mitte ühestki teisest parteist, peale rahvuslise, osa ei võta, ja 3) mingisugust kihutustööd ei tee.

Jaoskonna juhataja: Juure lisades Teie Ekstselsentsi poolt nõutud teateid ja allkirja, on mul au Teie Ekstselsentsile teatada, et mul enam tarvidust ei ole kolmepäevasele puhkusele sõita, sest mu ema on juba kahe nädala eest surnud, saates mulle oma õnnistuse.

Ringkonna ülem: Teie viimasest raapordist kõlab ironia oma kõrgema ülemuse vastu, kellele Teie etteheiteid teete; see paistab Teie kirja igast reast. See on kõrgema ülemuse süüdistamine, mispärast käsin Teid sisse anda palvet, haiguse tõttu ametist vabastamiseks.

Nii kõlab üks „inimlik dokument“ vanast, kuldsest, heast ajast.

Välisriikide teated.

Lõuna-Slaavia teedeministeerium on välja töötanud detaalse kava uue suure silla ehitamiseks

üle Donau jõe Belgradi ja Pantshevi vahel. Uus sild saaks pikem kui kuulus Tshernavoda sild Rumeenias, üle sama jõe, ja osutuks üheks kõige suuremaks ehituseks Euroopas, ning on kavatsatud rongide, trammi, tänavsõiduriistade ja jalakäijate jaoks.

Sild tuleks kahekordne. Alumisele korrale ehitatakse kaheteeline raudtee; ülesse, teisele korrale — kaheteeline trammi liin, mille mõlemad küljed oleks ette nähtud sõiduriistade ja jalakäijate jaoks. Sõiduriistade tee ehitatakse raudbetoonist ja kaetakse asfaldiga.

Ministeeriumi kava järele on silla pikkus 960 meetrit. Alumise korra kõrgus — veepinnast, kõige kõrgema veetõusu puhul, 12 meetrit. Rauda läheks silla ehitamiseks kokku umbes 18.500 tonni. Esper. ajakirjast „La Fervojusto.“

RAUDTEELASTE TÖÖTINGIMISED MITME-SUGUSTEL MAADEL.

Selle pealkirja all algab „Side“ järgmises numbris pikem kirjeldus välisriikide raudteelaste olukorra üle, mille peale asjastuivitute tähelepanu juhime.

Esperanto alalt.

ESPERANTO RAHVASTELIIDU POOLT AMETLIKUKS TUNNISTATUD.

Rahvasteliidu viimasel istangjärgul võeti esperanto küsimus uuesti päevakorrale ja istangjärgu üldine koosolek 20. septembril m. a. võttis vastu ühelhäälel järgmise resolutsiooni:

„Rahvasteliidu istangjärgu üldine koosolek soovib, et riigid, kes Liidu liikmed, olgu nõus pidama esperanto läbirääkimisi ja temale määrata tariife telegraafi ja raadiotelegraafi läbikäimiste juures, kui „selgele keelele“, kui rahvusvaheliste läbikäimiste seisukohalt rahvusliste keelte poolt tarvitatud praktilisele abikeelele ja juhib tähelepanu selle eesmärgi teostamise suhtes ühenduse ja läbikäimise organiseerimise peale.“

ESPERANTO JA RAADIO.

Hiljuti ilmus The Baynard Press'i kirjastusel Genfi raadio konverentsi aruanne. Nagu teada,

soovitas konverents esperanto kursuste korraldamist raadio teel. „International Language“, teatab, et niisugused kursused on juba alganud Breslau, Frankfurdi, Genfi ja Londoni raadiojaamadest, kuna Kopenhaageni raadiojaamal samasugused kursused kavatsusel on. Peale selle on sama lehe teatamise järele esperantokeelseid raadiokõnesid peetud paljudes tähtsamates raadiojaamades, missuguseid kõnesid üle ilma võeti vastu paljudes kohtades. Esperanto on oma selge kõla, lihtsa ülesehituse ja erapooletuse tõttu enast üldiselt raadiokeelena maksuma pannud.

ESPERANTO JA TURISM.

Schveitsi Postipeavalitsuse poolt ilmus hiljuti trükist pildistatud esperantokeelne Schveitsi reisijuht. Väljamaalastele, kes soovivad Schveitsi sõita, saadetakse reisijuht maksuta kätte, peale nõudmise järgmise aadressi järele: Generala Posta Direkelo, Bern, Svislando.

Kui eesriie langeb . . .

Jonas Lie romaan. — Gestistand H. Arbu.

3

— Freten Morland — pianistina. Eõidan Ameerikasfe, et seal muusikaga omale leiba teenida. Ja siis, — lihas ta ruttu, — wõtsin ma enese peale ülesande, emale tema last sinna wiia. Wäikene on nüüd muidugi wist rahutu seal wõõraste hulgas. Juhatus siiski hästi, et mu kajut doktor Ungelsti kajutiga kõrwuti on. Mit siis tuleb mul wist siit alla tulla?

— Ei, ei, just wastupidi, teil tuleb üle laewala minna; ma saadan teid.

Ja Wangenstein läts temaga kõrwuti.

— Murtud, hukkalaanud olemus, Freten, taamatud täielise kokkwarisemise, — see Wieg. Ma tundsin teda juba koolipingil . . . — andus mahajääja Wiegi kõrwu. „R“ sõnas „murtud“ hääldus nii terawalt, nii etteheiteta Wangenstein juurepärastel huultel, mis kunagi etteheitet ei teinud.

— Ja päris murtud. See inimene pole kunagi muud walu peale hambawalu tunnud, — pomises Wieg enesele tigea pilkuga. — — — — —

Siin-seal merepinnal helkis lugemata hulk tulesid — punaseid, kollaseid, rohelisti. Daew sõitis alles jelles teejaos, kus aiwa sajad Euroopasse minewad laewad paterdasid. Swinstoneis oli tarwis weel wiimane post peale wõtta. Päew jõudis lõpule, wiimased päikesekiired, tungides läbi pilwede, põlesid weel seal kauge horisondil. Tekile ilmus itka enam reisiijaid, — jalutati mindi suitsetamijesaali, ehk kõneldi lahtijes pawiljonis. Ühtikud sõnad, kõnede ahtend tõltsid õhus ja hääbusid tuule mühinas.

Lähines lõunajõõgi aeg. All riietufid daamid endid õhinaga lõunale. Ühes kajutis seisis noor daam, poolalasti, rüetud waid alustuues. Ta rutatas lõpetama tualeiti tegemist, kuna wanemad teda juba üles olid tutjunud. Ta kargas ehmatuusest: uks kisti järsku lahti ja läwelse ilmus tundmata mustahabemega mehe nägu.

— Ma, wist, ei jattunud sinna . . . Ei ole minu kajut? — küsis ta, piimlikult ringi waadates.

— No, muidugi, pole see teie kajut! — wastas daam ärritatult ja ehmatanult ning tõukas ukse tühni.

Eõögijaal walgustati elektriga ja ammu oodatud kell kõlises, kutjades kõiki lõunale. Mehed ja naised tõttasid ridamisi jõõgijaali. Riitete ja seitsuste kirju segu, — mitmekesijes tualetid — reisi ja lõunalaaua. Mängis muusika, kõik istufid walgustatud laudade taha, mis linade walenduses ja hõbeda lätikes hiilgasid. Et reisi esikäew oli, seisis laudadel igalpool toredad, lõhnawad heledad lilleb. Zstutt, waadeldes huwitatult üksteist, ligemal ja kaugemal seiswaid naabreid; oldi fergelst erutatud huwitawate tutrouste ja kohtamiste ootel.

Noor daam kajutisfe istus pinew-õirgelt ja omas ärritet ilme. See mustahabemega olemus istus just tema wastas ja muidugi tundis teda. Reiu punastas, meelde tuletet, misjugukses oletus oli olnud — ja põõras pea kõrwale ning hakkas korraga millegi üle emaga elawalt kõnelema.

Üldine tähelepanu põõrdus esialgul pianist Janko peale. Eõsnal anti tema kohta käwad muidjed edasi. Daaw taga oli nagu omapärane traadita telesgraaf. Ei jõutud weel supi ega kalani, kui juba kõik temasfe puutuwad asjad teada olid: et ta üheskoos tuntud lauljannaga läbi Ameerika ringreisi teeb, et nad esialgul New-Yorgis peatuwad, siis Bostonis, Chicagos. Ei läinud waid korda kindlaks teha, oldi need lauljannal ehtjad wõi järeltehtud briljandid. Terwe rea roogadele järgnes dessert. Kõik näisid parimas tujus olemat, tekkisid tutroused ja kõned naabrite wahel tujunesid elawaks.

Lähines Swinstone. Miipea, kui laewawife helises, märguandena Swinstonei jõudmist, ruttasid kõik tekile, et weel wiimast termitust Euroopale saata.

Wõeti peale muusikas ta paar reisiijat ja waadati kahjatsewalt ühte neist, kes, waenelke, oma bagaasfi oli kaotanud. Nagu näha — õpetaja. Pitkas, imbertisitud kunes ja lainäärelise kübaraga peas. Ta kandis waid wäikest pakkest ja taebas hajameelset, et keegi ta bagaasfi oli üle lõõnud.

Teine reisiija oli tergena barkaselt laewalaale kargaw noormees. Ilus, täiskaswanud, usalduswäärne kaju, wäljelt elegantne, juurepärajes reisi ilikomas. Miipea, kui ta tekile astus, kõlas noore daami rõõmus hüüd, kellele wanem daam ja härra läheneisid, — nähtawasti tema wanemad.

— Härra Borg, — Ketil Borg, teie siin? teel Ameerikasfe? — kostsid hüüded puudulikus norra keeles.

Järgnes liigutaw kohtamine. Ketil Borg mõttis wanema daami käewarre, minnes temaga ees. Noor daam haawas isa kae ja elawlt kõneledes järgnesid neile. Kui nad rutates läksid, näis, et noor daam fergelt lonkas.

— Dawall tehtud, Ketil Borg, — pomises fotograaf, kui nad temast möõdusid. — Wannun tubli kaasikate wiina ja armulise isa jumala juures, et see subjekt oma wanematega juwireisi Ameerikast Norramale, — kuldalake on.

Daew kaugenes Swinstoneist, jõudes lahtijele merele; ta liikus, laialt laini lõigates, nagu õfustades mitte millegi eest mahajääwa Euroopa poole tagasi waadata. Weel piisut — ja mahajäetud Swinstonei tuleb wilkufid waewalt kauge horisondil.

Korraga nus jensafioon laewa peal: saadi teada, et siin ta teine muusikaline kuulsus — suur wiitli-

kuusituit Belge Hafslund. Ta teeb niijama turnee Ameerikas. Saab pikantne olema waadelda, kuidas kohtavad üksteist need kaks muusikalist kuuljust — loomulikud juustlejad.

Saloonides ja juustetamijesaalis istusid veisjad lihtsasti ja kohwi taga elawas jutuaajamises — tundeustades ümgi tutwusi ja jättates wanu.

Ketil Borgi ilus, sirge kuju liikus Ameerika perekonna Bodlandide ümber, kelledega tal elaw jutuaajamine läks, andudes mälestustile üheskoos mõõda-kradatud ilujateist tundidest juwel Norra fioldides, — seal, kus nad esmakordselt tutwunesid.

Fotograaf lamas 2-se klassi juustetamijesaalis sohwal, inedes oma lühikeist piipu. Nagada oli weel wara — ees seisis pikk õõ. Korraga pöördus ta tähelepauu pruunis mantlis olewa kuju peale, kes wahetpidamata temast mõõda sammus. Ta nägi teda juba siis, kui Wangensteiniga kõneles. Ja pärast hiljem, kui oma päewapilte waatas, tuli jee kuju ja silmitjes mõtlewalt hojameelse pilguga teda. See huwitas teda.

— Head õhtut, — pööras fotograaf korraga ta poole ingliskeeles.

— Head õhtut, — wastas kuju ikka sama mõtetes ja hojameelselt.

— Teie ootate, kuni tuleb uni?

— Ma ei mõtlegi magama minna, — lijas kuju hämaral pilguga ja kurwalt kummardades, pööras ta kõrwale ja läks aeglaselt ära.

Tema pikk, hämar fogn, tunepruunis mantlis, näis mingijuguje tuneda wiirastujena, kurwalt hulkwawana mõõda laewa ja waatlewannu, kuidas inimesed magawad ja millestki mõtlewad unes — — — — —

Saabus jägaw õõ, tattes musta loorina taewast ja merd ja, näis, walmis neelama kolossaalsel laewa, kes jelles pimeduses wäiteje wana paaditejena paistis. Harwa wiktus pilwede wahelt mõni täht, nagu läbi afna ja, ehmatades, peitus jälle. Laewa windid töötasid nagu ettewaatlikult, — näis, kui tunnefid nad kaugust, mis neil ees. Tuled olid laewal poolkustunud, ainult mõnes kohas oli walge. Kajakutte wised, kinnijulutuina, näisid nagu walwel olewat, kuulatades nende taga magajate hingamist, — tundes kaaja nende uuenägemisile, minewiku mälestustile ja tulewiku unelustile. Harwa oli kuulda komando häält ja jee hääl waid süwendas waukust.

Poolpimedas jalutas oma koha peal wahiohwitser ja silmitjes taewast. Seal langes täht, — mõtles ta sellest, mõtles ta üleüldise, wõi waid tundis? Inimene, nagu mesilane, näeb kaid oma kohta ja oma töõd, aga terwest mesipuuist ei saa ta aru. Mõtles ehk jee harjunud merimees nendest tuhakkolmestajast inimestest, kes nüüd rahulises unes puhkafid, olles täieliselt tema mõimu all? Mõtles ehk ta oma kohujest nende ees, ehk sellest, mis tõi neid siia? Ta

oli praktik, kelles jägawalt arwamine elas, et jinnimas kõit korralikult waid siis lähed, kui harjumise ratastel weereb. Originaalne, ihejewiswalt mõtlew mõistus — kõige kardetawam asjade korralitus liikumiseks.

Jga inimene jaab oma ajats natuke kirgesid, kaduwusi ehk illusioone, just nii, nagu laewa wint jaab oma auru. Ja nõnda kestub töõ, ja sipelgapeja aina kaswab ja kaswab. Ja kellele, ehk milleks jee tähtis, et üks ehk teine sipelgas peja kõige ülemisele tipule ronib? Kaju mitte millestki, ent asteldust ja wõitlust küllalt.

Wahiohwitser naeratas skeptiliselt ja hakkas oma piipu juustetama. Aeglaselt, just kui liikudes, tõusis ja lastus laew laintel. Wahiohwitser sammus närwiliselt oma jillal . . . Wawaldasid ta peale mõju tuhande jüdame õijed fantaasjad, nende segajed unistujed ja peidetud tragöödiad, ehk, wõib olla, need tuhat komöödiat, tragöödiat wõi romaani, kõitubes imelikult õõ saladuslikkus pimeduses, keerlesid fantastiliste warjudena ta ümber? . . .

. . . Aeglaselt, just nagu katjudes kaugust, liikus laew edasi, hõljudes, kõustes ja lastudes laintel . . .

Teine päew.

Teisel päewal nähti neid mõlemaid laewal. Mõlemad kuulujed kohtasid üksteist juurjugaajelt, üle-määra wiisakalt ja, nähtawalt, teadwuses, et kõitide pilgud neid jälgiwad. Tõepoolest ülihuwitaw waatamäng, — peacaegu nagu kaks ämblikku ühes ämbriis, ehk kaks Napoleoni ühes kotis.

Muusjeas, kõige pea tõmbas kõitide tähelepauu hommitusjõõd oma peale, mille kestel igauks juure huwiga wäilest taedaamet silmitjes, mis igauhele waagnate kõrwale oli pandud: sellel teadaandel seisis imelik müstiline nummer „3“, kirjutatud fantastilise pentogrammi, kuna selle all jõnad seisjawad:

„Tuswelda Saghia. Ettekulutajanna, selgeltnä-gijanna. Amab jeansje.“

Müstilikkas ei ole meie ajal jugugi wähem omane inimese waimule, kui kõigil mõõdunud aastajadadel, ja kõit ratsionalismi ja realismi ideed ei ole küllalt tugewad, et jeda inimhingest häwitada. Ühed awaldasid wabalt oma huwi ja jeda, et nad kawatsewad külastada saladuslikst kajutist „3“, teised kõnelesid, et tahafid küll külastada, kuid kardawad jeda teha, kolmandad jälle naerfid jarnaje ebausju üle ja tõendasid ettekulutuse wõimatust ja mõttetust. Kuid kahlemata huwitas kajut „3“ siiski küllalt kõiki ja koge peale hommitusjõõdi läkfid paljud kajutit waatama, — muidugi waid waatama, rohkem midagi!

Kõrwalolewa lauasteje taga jõi Rocklandide perekond kohwi, ühes noore, muutmatult elegantse inje-neeri Ketil Borgiga.

— Tehke mis tahate, mina unun siiski jaatuse ettekulutamise wõimalust; — kõneleb mijs Rockland

erutatud toonil, — kuid mulle näib, et ma kuidagi oma saatust ei julge ära kuulata.

Elegantne inseneer vaatas tungivalt ja tähe-
dusrikkalt teda, kohendas oma reifumitüüsi kollakatel
juuksetel ja andus müüsika pikale ning väga huwita-
wale arutulele, mis tema arvates põhjenes ja on
ühenduses juhtumiseega inimese elus — ja just käepä-
rase näitena eitas seda imelikku „juhtumist“, mis te-
da justament jellele laewale talutas, millel nad jõi-
dawad ja neile jälle võimaluse andis kokku saada.

Teises otjas kogus Wangenstein enese ümber salk-
tonna reifijaid ja pikkade weerwate perioodidega,
moodjas ingliskeeles, rääkis ta hüpnootismitist, mus-
kast ja walgest maagiast, mõtete edastandmisest, sug-
gestiioonist jne., jne. Ta kõneles woolawalt, lõbu-
tundes ipeeneje üle ja näis, nagu loeks ta lektijaid.
Siis aga läks ta üle „oma elu juure kohustuse —
togu inimkonna elu kinnitamise idee“ juure, sest
„kogu inimkonna solidaarjus nõuab seda, ja waid
siis häwitatakse waesus ja lõik temaga kaajastäiw
hirmuäratav toledus, ainult siis ostab inimfond,
mitte andudes müüsitale, kartmatult tulewitule jil-
ma waadata“, — jutustas ta.

Oma pruunis mantlis ja kollastes saabastes, sei-
jis salkkonnast piinut eemal imelik inglase liikumata
taju, ja kui Wangenstein kõnele kuulajate elaw
aplodeerimine järgnes, saatis ta, itka sama kõfne
olles, õhu muju: nagu näha, armastas ja mõistis
imelik inglase irooniat...

Dokor Angels ühes naise ja freken Morlandiga
istujid tekil ja jälgiid laste mängu — nende poja
ja selle poiji wahel, keda freken Morland Ameerika-
sasje ema uure wiis. Mäng oli ülihuwitaw: üks
neist kujutas jaamawõlmet pileteid müümas, teine
aga kondaktorit. Täiskaswanud olid sunnitud tule-
ma pileteid ostma, siis andis masinist wilet ja rong
liikus, s. o. täiskaswanud pidid kõik aeg kohtadel is-
tudes jalgadega müüstama. Reifijad olid huwita-
tud, naersid tahtmatult ja waitides nagu mõtjid
mängust oja. Täiskaswanul tuli jageli tahtstada
lapji nende tahtmistes, ümberolijaid selle huwitawa
mängule meelitada.

Nendest läks mööda tujane inglane. Lapsed pea-
aegu tahtjid ta teda enestega mängima panna.

— Tead ja, John, — tähendas fru Arna, — min-
git imelikku, kwiistund on selle inimese pilguis. Na-
gu näha, kannatab ta hirmsasti, ja mulle näib isegi,
millegi pärast, et ta pshühhiiselt ebanormaalne on.

Möödamine Wangenstein tähendas, temale oma-
je juurjuguje rõhuga, et „see on wäga-wäga hea:
laste fantaasiat peab riisama arendama, kui nende
mõistusteti.“

— Mul on niijugune tundmus, armuline proua,
— jättas Wangenstein, — nagu wiibisin tulewitku
koolis. Meie aeg, oma telegraafidega, telefonidega,
raudteedega peab jägawalt meie hinged ümber loo-
ma ja meie lapsed peawad juba warajasemas eas...

— ... Ei, meie ei baha, et tema meiega mängiks!
— tähendasid lapsed waljusti.

— ... oma hinge wastawa tooni peale wiima.
Siis, ja ainult siis, jaawad laste mängud ja nende
fantaasia wajaliku täiuseni kajutatud.

Sellal lähenes „kuulsus“ — wiulikunstnik Haf-
sland ja astus fru Arnaga jüdamlikku jutuwajamisje,
mäletades aegu, millal ta nende kinnas kontserti an-
dis ja nende perekomas nii soojalt wastu wõeti.
Ta kõneles, et ei junda omale ettekujutada, et jee
imeilus, mugaw ja täis õnne kodukolle riikid häwi-
neid on, et doktor oma perekomaga enam seal kin-
nas ei ole ja et nad millegi pärast sinna julmi ja
hirmsasje Ameerikasje jõidawad. Hafsland tuletas
meelde paljuid doktori perekonna tuhtawaid, keda ta
jageli nende juures nägi...

— Mäletate teda, kes teie maja täieline sõber
oli? — ma leidjin teda alati teie juures ja ta tuli
alati teile killedega. Ta armastas üliwäga kunsti!
No, kuidas ta...? Foltmar! ja, ja — direktor
Foltmar... Wäga, wäga huwitaw inimene! Ja
korraga jätate teie kõik selle, kõik sõprus-sidemed ja
istute siin laewal, nagu nii paljud teised põgenikud!

— Teie tahate teada, kuidas ma selle peale tuln,
et järsku oma karjääri muuta? — segas doktor kor-
raga wahetele, ja ta hääl kõlas imelikult, lõikawa
toonina. — See on üsna lihtne, härra Hafsland.
Näete, sündis niisugune lugu, elu andis mulle jar-
naje keerd-küsimuse, et ma õöl ja päewal waid temast
mõtlejin. Päewal ja õöl otjisin ma selle peale was-
tust ja ei leidnud, — ja nii, näete, otjustasin ma
katset-teha, kas ei õnnešta mul seda mõistatust selgi-
tada kangel endisest kodust, isamaast, meie wäiteje
maakera teijel küljel.

Fru Arna waatas teda hirmunult ja kurwastu-
jega jilmis, tajane ohtamine wallanes ta rinnust,
ja korraga näis ta elawalt huwitatud olewat laste
mängust.

— Sa teenid halvasti, Jfat, nii ei tohi: wedur
ei tööta, — ja ei täida lihtjalt oma kohuseid.

Tekkis piinlik waitus, üks niijugustest, kui kõik
tunnewad, et tajajel jileedal teel järsku mingisugune
kuristik awanes, ja kõik juhmitl selle ees seisawad ja,
mitte küllalt selgelt ta äärejooi nähes, siiski ette-
waatlikult temast üleminna piuitawad.

Õfinesena katjus kimbatusest wäljaminna wiulik-
kunstnik. Ta pööras freken Morlandi poole:

— Aga teie, preili, kawatsete Ameerikas uut elu
alata kui muusika õpetajanna? Teie, mitidugi, wõr-
jite arwesje kõik arwamatud raskest, milliseid teie
teel wõitwad tekkida?

Fru Arna leidis, et järsku wilumaks läks ja et
lastel waja kajutisje minna. Ta korjas mänguas-
jad ja läks ühes lastega alla. Wiulikunstnik tum-
marvas aupatlikult ja liikus mööda laewalage edast.
Ta läks mõttes, pea allakastult, ent järsku, meelde-
tuletades, et ta nähtawal on, wõttis oma harilikku
poolpõlgawa, uhke ilme.

Midagi pole huvitavamalt, kui waadelda seda wäiteft, ujuwat riiki, tema mitmeleliste individuumitega, mitmejuguſte klaſſide ja inimeste kogudega, kes jättawad ſiin oma harjunud eluwiifi, täis rumalaid ebawajadusi, tühiſeid illuſioone ja haledat naeruwäärilist auahnust.

Seal ſeiſab iſand elegant palitlus ja, poſeerides, kutsub itka ja jälle kelnerit. Ta tellib mitmejuguſeid ſorte paberoſſa ja ſigarid ja on kärjitu, rahuldama-ta: ta ei leia kuidagi oma „firmat“.

Seal teine, kõneleb meelega waljuſti, et ta oma-le kõige kallima kajuti mõttis, — ſee, muidugi, mak-jab wäga palju, kuid mis teha! nemad naiſega ei oſa-ka jugugi teiſiti reijiſida.

Siimeſed poſeeriiſid, maſteeriſid, luuletaiſid üts-teiſe jaoks, — ja täteſti tühja, ilmaaegu, ſeſt nad ei tundnud üts-teiſt waremalt ja ei ſaa arwatawaſti ta hiljem kohtama...

Laewalae teiſel küljel ſalutas mõtetes inſeneer Ketil Borg: ta plaanitiſes itka ja jälle, miſjuguſeid wabrituid mõiks ehitada, koſkede jõudu kaſutades, miſjuguſe hiiſgla tegewuſe mõiks luua... Kuid sel-le jaoks on waja kapitaali teida! Ta kõndis wahetpi-damata ja mõtles.

Seal läheb temaſt mööda Matias Wieg, rahutult ja närwiliiſelt. Ta läheb lord I. klaſſi kajutietſſe wiiva trepini, lord, nagu kaheldes, pöörab järſku

ümber ja läheb tagaſi: ſeal, mitte kaugel I. klaſſi kajutietſt, nägi ta waſt Ellenit. Ta teab, et neiu warſti wälja tuleb ja ſiis teda näha mõib. Külm wärin jookſis tal üle keha ja otſaſeine kattus tülma higiga: ta nii kirgiiſelt, piinawaſt tahab Ellenit nä-ha — ja kardab seda ühtlaſi. Kui wiirastus, wiltus ta ſilme ees neiu nägu, tema ſilmad, milledeſ niipalju meeleheideid ja ſügawat turbuſt... ja tema, Matias, jeda kõike tegi tema!

Ent miſ on ta ſiin, I. klaſſi teenijaſkoma üle-waatajanna oſas? Kuidas imelikut ta riietatud on! Muuſas, ta on ſiiski peenelt koſtüümi wälja wali-mud praegufe koſtuſtuſe jaoks... Matias tundis, et tal piinlik, kuid ühelaſjal kirgiiſelt ihaldatud kohta-mine möödapääſematu on: täna ehk homme, — kaſ pole ſee ütspuhaſ!

Wot ſeal, ta peab tulema jelleſt ukſeſt...

Ja korraga awanes üts kajuti ukſ...

— Ellen! — hüüdis ta taſaſelt.

Neiu peatas, nagu walguſt rabatud, ſiis aga jookſ-ſis ta trepile.

— Matias, — ſina ſiin!...

Silmapiiguks kattus ta nägu tiheda punaga, ent ſiis kahtwas ta hirmsaſti ja waatas Matiaſt niijug-ufe imeliku pilguga, miſjuguſega haawatud loom-jurma pehke waatab.

(Zärgneb.)

Vastutav toimetaja: A. Michelson.

Väljaandja: Eesti Raudteelaste Keskühing.

Trükitööstuse o.-ü. „Waba Maa“ trükk, Tallinnas

A.-S. G. F. BELJAGIN'I

TEE

Hiinast impoteeritud.
Kõrges hääduses.
Aroomiline.

Etikett Kaubandus- ja Tööstusministeeriumi poolt kinnitatud.

Aktsia-Selts

„G. F. BELJAGIN“

Tallinnas, Vanaturg nr. 1. Kõnetr. 4-81, 20-80.